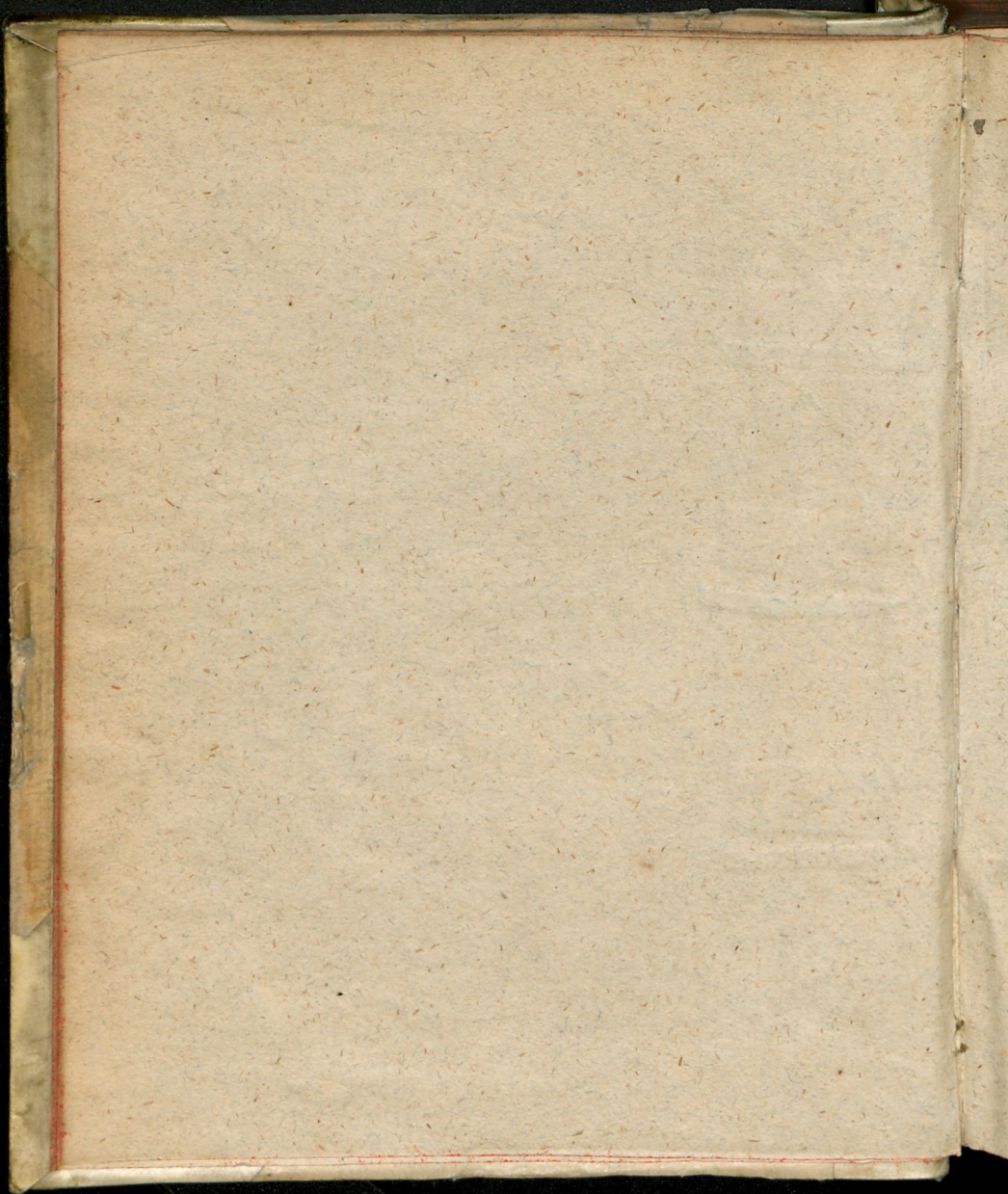
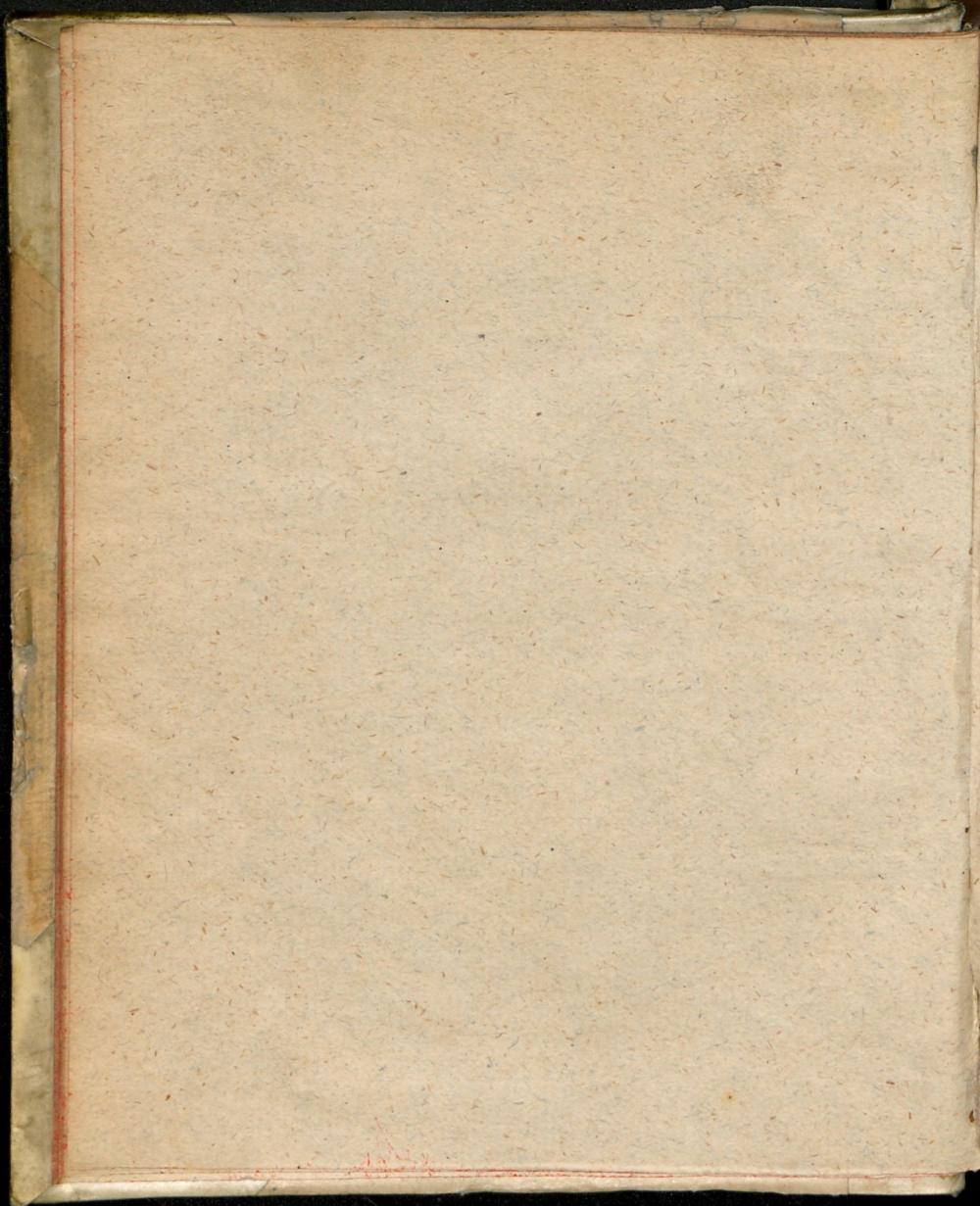

149
39

2. D. B. V. 10 29.
DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA

EXHIBENS

PALPITATIONIS CORDIS

PATHOLOGIAM ATQVE THERAPIAM,

QVAM,

IN ALMA AC PERANTIQVA HIERANA

RECTORE MAGNIFICO VNIVERSITATIS

AC PRO - CANCELLARIO,

REVERENDISSIMO ET PER - ILLVSTRI DOMINO,

DOMINO

CHRISTOPHORO IGNATIO

DE GVDENVS,

EPISCOPO ANEMORIENSI,

EMINENTISS. ARCHI-EPISCOPI, ET PRINC. ELECT. MOGVNT. PER THVRINGIAM,

HASSIAM ET EICHSFELDIAM IN PONTIFICALIBVS VICARIO GENERALI, CON-

SIL. ECCLES. SIGILLIFERO ET SVFRAGANEO ERFORDIENSI, J. V. D. INSIGN.

ECCLES. COLLEG. AD S. SEVER. CAN. CAP. ET SCHOLAST.

CONSENSV ATQVE AVTORITATE GRATIOSI MEDICORVM
ORDINIS

SVB PRÆSIDIO

DN. HIERONYMI *Sudolff*

PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORIS,

CONSILIARII ET ARCHIATRI ELECT. MOGVNT. FAC. MED. ET PHILOS. ASSESS.

ORDIN. N. N. CHTMIÆ ET MATH. PROF. PVBL.

DOMINI PARENTIS ET PRÆCEPTORIS SVI OMNI FILIALI AMORE

ATQVE HONORE NVNQVAM NON PROSEQVENDI,

PRO LICENTIA

SVMOS IN ARTE MEDICA SALVBERRIMA HOHORES AT-

QVE PRIVILEGIA DOCTORALIA MORE RITVQVE MA-

JORVM SOLENNI CONSEQVENDI,

PVBLICO ERVDITORVM EXAMINI ATQVE VENTILATIONI TRADET

AVTOR ET RESPONDENS

HIOBVS PHILIPPVS *Sudolff* / *Erfurt. Philos. Mag.*

DIE VII. JANVARIJ ANNI M DCC XXVII.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS HORIS CONSVETIS.

EDICIA
PALLIATIONIS
CORIDIS
PANTHOCIAI ATOMI THELANI
RECTORE MAGNifico VNIERSITATIS
ACADEMIE CATHELICI
D. MIND
CHRISTOPHORO IGNIATO
DR. GADENVS
CONSENSU AIDIAI INDIORIS IN SPALIA MEDICORVM
OPIDIA
SVB PNE SIDIO
DN. HERONVM SVDIAI
CONSILIARIUS INDIORIS IN SPALIA
DOCTOR VNIERSITATIS CATHELICI IN SPALIA
TRO SVDIAI
STIMON D. ARTE MEDICAE SVB PNE INDIORIS AT
OPIDIAI GADENVS MAGNIFICI VNIERSITATIS
CATHELICI IN SPALIA
HIOBVS PHELIPVS SVB PNE INDIORIS
D. PNE INDIORIS IN SPALIA
IN AVDIENDO RATIONE COLLEGIUM RATIONE COLLEGIUM

PER-ILLVSTRI AC GENEROSISSIMO
DOMINO,

DOMINO

GEORG. MELCHIORI
DE LVDOFF,

SACRÆ CÆSAREÆ MAJESTATIS ET TOTIVS
SACRI ROMANI IMPERII JVDICII CAMERÆ,
QVOD WETZLARIÆ FLORET, ASSESSORI
SPLENDIDISSIMO, EXCELLEN-
TISSIMOQVE,

DOMINO SVO PERQVAM
GRATIOSO,
ET COGNATO SVPREMO.

VIRO
NOBILISSIMO ET CONSULTISSIMO
DOMINO
CONR. LVDOLFFO,
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI DANIAE REGIS
MONETARVM CVRATORI ET PROBATORI,
PATRVO SVO MAGNO HONO-
RATISSIMO,
ATQVE E BAPTISMATIS FONTE SVSCEPTORI
BENIGNISSIMO,

NEC NON
VIRO
NOBILISSIMO, AMPLISSIMO ET CONSULTISSIMO
DOMINO
JOH. WILHELMO
LVDOLFFO,
J. V. DOCTORI CELEBERRIMO,
LAVDATISSIMI IMPERIALIS JVDICII CAMERÆ WETZ-
LARIENSIS ADVOCATO ET PROCVRATORI EXIMIO
ATQVE GRAVISSIMO,
PATRVO SVO COLENDISSIMO
ET PATRONO AC FAVTORI EXIMIO,

PARITER ATQVE
V I R O
NOBILISSIMO ATQVE EXPERIENTISSIMO
DOMINO
CHRIST. ADOLPHO
LVDOLFFO,
PHILOSOPHIÆ ET MEDICINÆ DOCTORI ET PRACTI-
CO TRANTENANENSI FELICISSIMO,
PATRVO SVO ITIDEM COLENDISSIMO,
NEC NON
PATRONO ET FAVTORI EXIMIO.

ET DEMVM
NOBILI ET DOCTISSIMO
DOMINO
HIERON. LVDOLFFO,
PHILOSOPHIÆ ET J. V. STUDIOSO, ET FRATRI
GERMANO DILECTISSIMO,
SINGVLIS NATIS ERFFVRTENSIBVS;

Sub felicissimis novi anni auspiciis
Supremum omnium donorum bonorum fastigium,
Perennantem nimirum sanitatem,
nec minus

Exoptatissimum Consiliorum & Negotiorum successum
pariter atque
Summam ac Eminentissimam pro Voto, Desiderio & Meritis cujus-
eunque Felicitatem ac Prosperitatem ulteriorem, cum deside-
ratissimis bonis ac donis, & speciatim Fratri suo Germano
felicem in studiis suis successum
precatur.

Ac simul iisdem

Dissertationem Suam Inauguralem Medicam,
DE PALPITATIONIS CORDIS
PATHOLOGIA ET THERAPIA,

In probatissimum τεκμηρίον
Submississima devotionis & subjectionis erga
alte memoratum

DN. DN. ASSESSOREM,

In Signum evidentissimum Venerationis filialis erga antea Laudatos
Cognatos, Dominum Patrum Magnum & Susceptorem,
n. n. Patruos suos omni honoris
cultu excipiendos,

& tandem

In testimonium amoris erga Fratrem suum,
qua decet Observantia ac Reverentia,
Subjectissima, Devotissima, Decentissima, Deditissima
& fraterna

Dat, Dicat, Dedicat & Consecrat

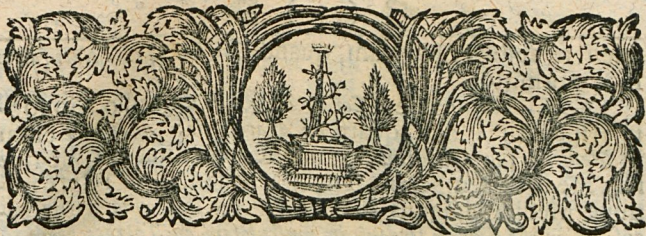
Per-Illustris ac Generosissimi DN. DN. ASSESSORIS,
Domini sui perquam Gratioli

*humillimus & devotissimus Servus
& Client,*

*Honoratissimorum Dominorum Patrum Magni & Patruo-
rum perpetuus Cultor*

& Fratris Amandi fidus Frater

AVTOR ET RESPONDENS.

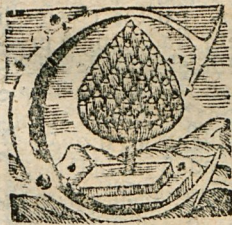

Q. D. B. V.

CAP. I.

PHYSIOLOGICAM CORDIS PERTRA-
CTATIONEM EXHIBENS.

§. I.

Um in praesentiarum *Cordis Palpitationem* pertractandam & pro viribus perspicue explanandam mihi sumserim, maxime visum fuit, generalia quaedam fundamenta, Physiologica quidem, hacce de materia delibare, praecipuis quae partem Principalem affectam, *Cor*, respiciunt, ubi tractandum mihi erit, quomodo *Cor* in statu naturali sit constitutum, ubi ejus sit situs, quali fungatur munere in *Machina Nostra*, quae omnia patefient, quando *Definitionem* genuinam *Cordis* positurus sum. Certum enim est, & in arte Therapeutica, quanta quanta etiam sit, semper experitum, quod bene distinguens bene doceat, consequenter etiam bene curet; Nam si bene distinguere consistit hic in genuina & bona cognitione morbi facta, ad quam cognitionem nostri morbi eo melius perveniendam, utramque

A

que

que fere absolvet paginam, quando *statum Cordis Naturalem*
P. N. pramitto.

§. II. *Status* autem *Cordis Naturalis* ex nullo alio fonte erit percipiendus, quam ex *Anatomicis*; *Anatomie* enim in *Medicina* tanta utilitas, tantaque necessitas est, ut sine hac *Medicus* semper in tenebris versetur, & re ipsa nomine *Medici* indignus judicetur. Ex *Anatomia* igitur patet Cor esse partem *Organicam musculosam*, in *Thorace* sitam in *pericardio* contentam, *Arteriis*, *Venis*, *Nervis*, *Musculis*, *Auricularis*, *binisque Ventriculis* atque *undecim valvulis* præditam, ad *Circulationem sanguinis*, ipsamque *sanguificationem* rite instituendam, *Corpori humano concessam*. En igitur *Constitutionem Cordis Naturalem*, *Situm*, *illiusque Muntus* in corpore! quæ omnia in *definitione præposita* continentur.

§. III. *Cor* igitur, quoad primum, invenitur *Substantiæ esse Musculosæ*: *Cor esse Musculum* negant multi, dicentes: *Musculum esse partem Corporis Organicam motui animalis Voluntario dicatam*. Conf. *Tab. Anat. Welschii*, *Job. Riolan. Enchirid. Anat. & Patholog. p. 83.* *Chirurg. Bertr. p. 444.* & *Thom. Bartholini Anatomia p. 34. de Musculis*, pariter ejusmodi conditionis *Musculorum* definitionem tradit, hinc presso pede sequitur, quod, hac posita *Musculorum* definitione, non possit asseri, *Cor esse Musculum*; Certum namque est, & experientia confirmatum, quod *Cor* præter voluntatem nostram & nobis nolentibus volentibus moveatur, sicque statim concludunt, quia motus adest involuntarius, *Cor non esse Musculum ipsum, sed tantum compagem musculorum minorum*. Vid. *Tab. XLII. supra dicti Welschii*. Alii iterum dicunt, quod *cor* constat & compositum sit ex *Musculis*, non autem dicere volunt, quod *Cor ipsum sit Musculus*. Conf. *Celeb. Eyselii Compend. Physiol.* sed, quando hanc rem intimus paulo perpendo, statim apparet, quod contradictionem involvat, statuerem, *Musculos cordis motorios, & tamen motui involuntario dicatos*, nam *Musculi cordis* movent, præter nostram *Voluntatem*. Sequitur hinc, *Definitionem talem Musculi minus genuinam esse*, quia non convenit omnibus *musculis* in corpore nostro

firo existentibus. Alii hanc rem probe inspicientes, aliam & meliorem definitionem Musculi suppeditant v. gr. *Gerardus Blasius in Anat. Contract. pag. 19.* sic definit: *Musculus est Motus partis præcipuum instrumentum, quæ definitio omnibus Musculis recte competit.* Sunt alii, qui dicunt *Musculos* debere constare ex *Capite, Cauda & Ventre*, sive secundum verba memorati *Barthol. p. 38.* *Musculus* dividitur in *principium, medium & finem*; Sed quia hoc de *Corde* non potest dici, concludunt, *etiam non esse Musculum*; Hæc tamen Conclusio non valet, quia dantur alii Musculi in corpore nostro, v. gr. *Sphincter Ani & Vesicæ*, quæ *Capite, Cauda & Ventre* non gaudent, & tamen sunt Musculi, & vocantur *Orbiculares*. Qualem sententiam confirmant quoque *Varii Auctores*, imprimis *Hippocrates & Galenus*, quorum sententia in eo consistit, ut statuatur; quod *Cor sit Musculus sui generis.* *Musculus* *καρπία ἰσχυρὸς*, ut vocat *Cous l. de corde c. 4. t. 2. Conf. Celeb. Wedelii Physiol. Reform. p. m. 48.* Hoc videmus etiam in *Lowero Tr. de Cord. p. 132.* *Stenonius, de Glandulis & Musc. it. in specimine musculorum Geometrico, Cor esse Musculum* ex totius structura & fibrarum fabrica demonstravit, multis argumentis, quo de legi meretur *Memorat. Barthol. de Thōrace pag. 361.*

§. IV. Quod attinet ad situm Cordis, notandum quod in medio Thorace ejus sit situs, Figura est piniformis, nonnulli comparantur pyramidi inversæ, secundum *Thom. Barthol.* est Conoidalis, quia in Mucronem exit. Pars Superior & latior dicitur basis Cordis sive Radix. Pars infima acutior dicitur Conus, Mucro, Vertex, Cuspis & Apex Cordis; involvitur Pericardio, tanquam sacco. Fusior tractatio & explicatio si desideretur hac de materia, potest legi *Riol. de Corde p. 219. & Th. Barthol. p. 355.*

§. V. Pauca quædam ratione Muneris & officii Cordis in corpore nostro esse addenda judico, quia de hacce materia diversi Auctores diversam proferunt sententiam; Sunt, qui putant *Circulationis Sanguinis gratia Cor esse*; Sic *Welschius in Tab. XLII. de Corde* dicit. *Est Compages Musculorum*

minorum, Circulationi sanguinis dicatorum. Sane parvi & exigui momenti Munus, quo fungatur Cor, quali reliquæ arteriæ & Venæ quoque gaudent, nam sunt etiã Circulationi Sanguinis dicatæ; Hinc cordi non essent imponenda alia altioris indaginis synonyma v. gr. Sol Microcosmi, Radix & Thesaurus Vitæ, & sicuti Riolanus de Corde scribit: *Cor est Viscus primum & nobilissimum totius Corporis, fons Nectaris Vivifici, cujus influxu vitalitas singularum partium recreatur atque fovetur; quod primum nascitur, & ultimum moritur: cujus beneficio vivunt & subsistunt omnes corporis partes.* Hinc majori omnino munere gaudet Cor, quod secundum meam Cordis definitionem in §. II. positam consistit in *Sanguificatione & Circulatione sanguinis.* Duplex igitur est Usus, Sanguificatio & Circulatio; Sunt, qui Sanguificationem in Corde fieri negant, putantes; Cor, ipsique annexa vasa se purè passive habere, & locum saltem his liquoribus pro motu & transitu meliori concedere: dum nimirum Chylus in receptaculum commune, & ex hoc in Ductum Thoracicum delatus, cum sanguine in venis axillaribus, sensim sensimque subigitur, ubi statim adest principium sanguificationis, & tandem successive alteratur, ac Spiritu Vitali impragnatus, in sanguinem mutatur, quæ actio, speciatim sanguificatio, per continuum motum, tam progressivum, quam localem & agitationem cum M. S. absolvitur, & exinde Sanguificationem non esse actionem Organicam, sed saltem pure similem, adeoque proprie loquendo nullum corporis viscus organorum sanguificationis nomen mereri, concludunt, & sic porro, uti *Charleton in Oeconomia Animali p. 51.* & speciatim *Glyssonius in Anatome Hepatis* habet.

§. VI. Hæc omnia speciem veritatis præ se ferunt, & verum quidem est, quod sanguificatio per continuum motum & circulationem per arterias & venas instituitur & absolvatur, sic recte aliqua limitatione opus habet sententia præsens, nimirum, quod ista sanguificatio, quæ in Corde instituitur, non sit in sensu rigoroso s. Philosophico

co accipienda & arripienda, non proprie, quod nimirum omni ex parte perfecta & absoluta sanguificatio in Corde instituat, sed tantum improprie, quatenus in Corde fit intimior mixtio & mutatio particularum Salinarum & chylosarum cum particulis purpureis, volatilibus & sulphureis; Porro in Corde Sanguificatio fit *Magisterialiter, Ministerialiter in Hepate, Liene, & aliis Visceribus depuratorii s. cobobiiis*, secundum verba *Celeberr. Wedelii in Patholog. Medic. dogm. p. m. 519.* & quia M. S. ex dextro cordis Ventriculo ad Pulmones per arteriam Pulmonalem s. Venam arteriosam transit, tunc etiam maxima mutatio fit in illis ab aëre inspirato. Hanc igitur insignem mutationem & Chyli in sanguinem conversionem in Corde fierem, vocamus sanguificationem, quæ autem sufficienter absolvitur in Arteriis & Venis.

§. VII. Hæc autem intimior mixtio particularum salinarum & oleoso-sulphurearum absolvitur atque perficitur in Corde, mediante motu, s. pulsu, *constrictorio & dilatatorio*, in quo vita sanitasque consistit, nimirum in *Systole, & Diastole*, quorum primus sive Systolicus, est proprie sic dicta cordis actio, secundus autem sive Diastalticus est passio cordis, secundum *Riolanum p. 219.* cum excipit, dilatatur, dum expellit, contrahitur; Modus autem fieri sive ratio, quare cor pulset, ita procedit, nimirum Sanguis per Venam Cavam inerat in dextrum cordis Ventriculum, & distendit atque irritat fibrillas cordis, qua distensione & irritatione facta fluidum in nervis contentum flame activum in motum excitatur, ut deinde sese contrahant, sanguinemque propellant, & sic Circulationem per totum Corpus instituunt. De ulteriori vero Cordis Usu, quod nimirum *Anime sit sedes*, nihil aque certi & indubitati dici potest; sufficiat modo hoc scire, quod *Anima sit in toto Corpore & in qualibet sui parte.*

§. VIII. Et hæc sufficiant, pro scopo nostro obtinendo, nimirum pro explicanda *Physiologica*, sive quod idem est, *Naturali constitutione Cordis*; Ulteriorem & fusioem si quis

desideret haec de parte nobilissima Corporis humani considerationem atque explanationem, placeat evolvere supra allegatos Anatomicos Celeberrimos, quibus hanc rem relinquo, & nunc Pathologicum Cordis statum in me suscipio, pro viribus evolvendum & explanandum, & quidem in specie ad Thema praesens exhauriendum, necessum erit, ut inquiram, qualis sit *status praeternaturalis in praesenti affectu, nimirum Palpitatione Cordis, & quomodo describendus sit, quibus Causis, tam immediatis, quam etiam mediatis & provocantibus ortum suum ut plurimum debeat, ut eo melius etiam hujus morbi Therapia suppeditari queat.*

CAP. II.

PALPITATIONIS CORDIS PATHOLOGIAM PROPONENS.

§. I.

Pertractato statu Cordis Physiologico, ad Pathologicum nunc quoque deveniamus necesse erit, quia sine hac pathologica consideratione *Therapia* praesentis nostri affectus est manca atque inutilis, in qua Pathologica consideratione delibanda venient varia ad statum *P. N.* pertinentia, nimirum 1) *Morbus ipse*, ubi definitio istius erit ponenda genuina, 2) *Variae causae*, & tandem 3) *Varia Symptomata & affectus*, ex quibus tam *Diagnosis* quam *Prognosis* Palpitationis Cordis institui rite queat.

§. II. In genere autem notandum est, quod *laesiones Cordis* variae possunt existere. *Aliae* sunt magis *Externae* & fiunt a *Causis externis*; *Aliae* sunt magis *interna*, & fiunt magis a *Causis internis*. *Aliae* iterum *Laesiones* sunt, quae *Substantiam ipsam partis hujus Nobilissimae* concernunt, *Aliae*; quae *sanguinem in hac contentum*, & iterum *Aliae*; quae *Motum Cordis* respiciunt. *Externae* Cordis *laesiones* sunt, quando *Vi & impetu instrumenti aliquo pungente* l. scindente *exterioriores partes* Cordis, ut *pericardium*, laeduntur atque afficiuntur.

eiuntur; Uterius ob consensum Nervorum in aliis morbis v. gr. in Cardialgia, Apoplexia, Vomitu, Cephalalgia & sic porro, cor afficitur & in motu suo plus minus impeditur. Porro ad externas quoque Læsiones Cordis referuntur Vermes in Pericardio geniti, qui affectus admodum rarus est, & paucis, & fere nulli cognitus; Interim tamen *Salus* observavit tales Vermes & *Riolanus* affert Exemplum Angli cujusdam, cui Cor erosum fuit a Verme, qualem Historiam legere est apud *Aurelium Severinum. Conf. Riol. p. 326.*

§. III. Læsiones, quæ fiunt magis internæ, sunt omnia in Corde ejusque Ventriculis p. n. reperta: Sic v. gr. *frustulum adiposum*, *Paulinus*, & *Wormius* *Carunculas* quasdam interiorius albicantes, exterius rutilo colore emergentes, invenerunt, qua de re legi merentur *Historia Rarioris Thom. Bartholin.* Ubi etiam Exempla exhibuit eorum hominum, qui *polypo Cordis* laborarunt, & ossa atque Cartilagine in Corde interdum se invenisse affirmat. Quæ etiam ipsam Cordis substantiam proprie concernunt, huc trahendæ sunt, in quarum Classem pariter referuntur *Vermes* & *Lapilli* in ipsis Cordis ventriculis geniti atque producti, *excreſcentiæ* varie verrucalæ cordi vel pericardio adnatæ. Morbi porro, qui ipsam substantiam Cordis respiciunt, sunt, quando Cor, quoad calorem suum nativum sit intemperatius, & inclinet vel ad temperamentum potissimum frigidum, vel ad nimis calidum, seu habitu innato sive acquisito, exinde sanguificatio rite peragi in Corde nequit, hincque particularum ferrosarum in sanguine pariter atque sulphurearum & terreſtrium generationi, & in genere, quoad prius, *Cachexiæ* & quoad posterius, affectui icterico vel flavo vel nigro, vel etiam ipsis febb. ardentibus & acutis, ansâ præbetur certissima, *Conf. supra laudat. Wed. Pathol. Cap. De Symptomatibus Cord. & Pulmonum.* Uterius substantia Cordis proprie afficitur, in istis tristissimis affectibus, nimirum *Hæctica* & *Hydrope cordis*, qui sane atrocitate sua non unum è medio sustulerunt, quorum primus Energiam atque modum ope-

operandi in eo exhibet, ut Cordis fiat consumptio & depaſcentia, fibrarumque motricium & fermenti Vitalis ſcum Veteribus, ſtammulæ vitalis extinctio, ſeu ſenſum ſenſumque reſolutio, a defectu Lymphæ ſeu chyloſæ materiæ nutrientis, proveniens; hinc etiam alii autores vocarunt *Tabem*, *Marafinum*, *languorem* & *conſumptionem Cordis*. Alter autem ejuſmodi Naturam induit, ut abundet p. n. aqua in pericardio: Notum enim eſt ex Anatomicis, ſemper ſufficientem quantitatem Aquæ ſive lymphæ ex glandulis Cordis ſeparatæ in pericardio reſidere debere, quæ forſan eam ob cauſam in hunc locum a Natura deponitur, ut Cordis ſubſtantia ſemper humida maneat & ſervetur, ad motum eo melius perficiendum; Si igitur defectus huius materiæ ſive lymphaticæ Aquæ invenitur, non poteſt non oriri prior affectus ſ. Cordis Hæctica, ſin autem abundat hæc Aqua plus juſto, poſterior affectus ſive Hydrops Cordis. Ad quam ſubſtantia ipsius Cordis læſionem pertinet quoque *Absceſſus*, qui tamen admodum rarus invenitur.

§. IV. Ex his omnibus recensitis Cordis læſionibus videmus, quod pauca exiſtant, quæ proprie eſſent annumerandæ Cordi, ſive quarum origo debeatur Cordi, ſed ſemper fere eſt inſons, & alienis vitiis peccat, qualem quoque videtur habere ſententiam *Riolanus in Conſiderat. Cordis Medica* p. m. 225. *ideoque pars iſta diligenter conſervanda, (ſc. Cor.) quæ non patitur proprio vitio, ſed ſordibus alienis, quibus inquinatur & corrumpitur.* Et hoc quoque Veritati conſentaneum magis videtur, certum namque eſt, quod modo afficiatur defectu materiæ nutrientis, interdum quoque abundantia, modo etiam aliæ circumjacentes partes, ad circulationem ſanguinis, ipſamque ſanguificationem peragendam perquam utiles & neceſſariæ, non ſunt in debita craſi, in debita conſtitutione atque diſpoſitione conſtitutæ, hinc morborum myriades producuntur, & plerumque cordi origo adſcribitur, ſed minus bene.

§. V. Sanguinem quoque ipſum, alias in ſtatu ſano
The-

Theſaurum Vitæ, in producendis atque creandis variis Cordis affectibus triftiſſimis, ſuum quoque conferre Symbolum, quis non videt? Dum nimirum tam qualitate quam quantitate interdum peccare illum, certiffimum ex Pathologicis eſt, & quod utroque modo poſſit concurrere, & immediate atque efficienter producere hunc noſtrum Cordis affectum, *Palpitationem ſcil. Cordis*, in ſequentibus, ubi de Cauſis erit agendum, demonſtraturus ſum. Jam interim dico, Cordis læſiones etiam oriri poſſe a Sanguine tam qualitate quam quantitate peccante: Evidentiſſimum hujus rei demonſtranda Exemplum atque Argumentum habemus in Plethoricis, & iis, qui nimio ſanguine gaudent, quales ſunt Sanguinei, qui variis Cordis affectibus obnoxii ſunt, interdum corripiuntur *Syncope*, quando nimirum ſanguis plus juſto ad Cor deſertur, & fibras morrices nimis dilatat, ſicque impedit, quo minus Syſtole Cordis peragi poteſt, h. e. Cor ſanguinem non expellit, ſed ſtagnat in Corde, per conſequens, omnis pulſus & interdum etiam Vita ipſa perit; Experiuntur quoque ſæpius *Lipothymiam*, quæ a Syncope ut majus & minus differt. Si inſimul quoque accedit, quod talia Subjecta Plethorica ſpiſſitudine ſanguinis laborent, ſcilicet quod eorum ſanguis tam quantitate quam qualitate peccet, tunc omnino eorum ſtatus periculoſior redditur, ob concurrentem morborum: Sanguis enim talis plerumque in grumeſcentiam abit, atque in Corde & arteriis annexis ad varias Obſtructiones faciendas occaſio datur, hinc veniunt iſtæ excreſcentiæ, quarum quædam Exempla in antecedentibus ſunt allegata, iſti *Polypi*, quorum autores paſſim mentionem faciunt, qualem etiam obſervavit *Cel. Eyselius*, in Cadaveris cujuſdam ventriculo dextro, magnitudine juglandi majori adæquantem, exterius albidum, pituita viſcida obductum, interius vero nigricantem. *Conf. ejus Comp. Pathol. p. 122. de Polyp. Cord.* Talis itaque concretio fit a particulis terreſtribus & limoſis, quæ ſenſim ſenſimque lateribus vaſorum ſe affigunt; Qualem quoque rationem

B

nobis-

nobiliscum communicavit *Cel. Wedelius* sequentibus verbis: *Vasa, ut Venæ & arteriæ, sunt instar Canalium, unde, sicut alias aque in Canalibus, quos transeunt, materiam limosam, qua scatent, sensim & sensim deponunt, & ad latera affigunt, ita etiam se res habet in Vasis: eumque in finem aperientia esse propinanda, commendat Clariss. ille Vir, Conf. Tract. de Medicam. Facult. cognoscendis & applicandis p. m. 44. Videmus ergo apertam & evidentissimam Polyporum & in genere omnis congrumescentiæ sanguinis generationem, interea omnis sanguis Crassus, Viscidus, qualis in *Cacoehymia, Cachexia & Temperamento ipso phlegmatico, & Melancholicus, biliosus, polyporum promus condus esse poterit. Ulteriorem & fufiorem Polyporum Cordis tractationem si quis desideret, evolvere placeat* *Class. Albini Diss. de Polypis.**

§. VI. Unicum in hac materia restat inquirendum, in §. nim. secundo hujus Capituli dictum fuit, nonnullas dari Cordis Læsiones, *Motum* saltem illius quæ concernunt; Ex Pathologia sic non ignotum esse credo, *Motus Læsiones* triplici modo sese exerere, nim. vel *abolitione, imminutione & depravatione*; Primum quod attinet, quando motus Cordis aboletur, hoc deprehendimus in quibuscunque *Synopticis, Apoplecticis, Lipothymia & Catarrho suffocativo* laborantibus, ubi pulsus sive *systole & Diastole* Cordis plane abest, vel ad tempus, interdum quoque in totum, ut in *Asphyxia*, sicque moriuntur.

§. VII. Alter gradus, quando nimirum *Motus Cordis* imminuitur, videre est in omnibus *Eclysi* laborantibus, tanquam primo gradu animi deliqui, ibi invenitur pulsus imminutio sive debilitas, porro in *Tremore Cordis* affectis, ubi percipitur *Motus* ejus quodammodo deficiens, vibrans & tremulus, desumpta Metaphora a tremore Terræ, cum quo optime comparari posse *Tremorem Cordis* dicit supra *Laudatus Wedelius in Pathol. Medic. Dogmat. pag. 522. Germ.* redditur *Ein Zittern des Herzens*, & insequitur imminuta ac vitiosa Cordis constrictioni, in qua fibræ muscu-

musculorum Cordis celerrime, & quasi semi contractè Systoles & Diastoles vices obeunt.

§. VIII. Accedo nunc ad tertium & ultimum gradum motus Cordis Lætionis, nimirum depravatam, ut appareat, quo modo Sol Microcosmi in hac motus specie fit constitutus; Videmus igitur, quod 1) in genere omnes inordinati motus, pulsusque Cordis & arteriarum ad hancce Classem referendi veniant, quales inordinati motus se exerunt in omnibus febribus ardentibus malignis & acutis, quando periculosus illarum status adest, & fere mors in olla reperitur, tunc pulsus evadit debilis, inæqualis, intermittens, recurrens, lancinans & caprizans, sicque porro. 2) In specie ad hanc classem est referendus præfens noster affectus, *Palpitatio Cordis*. Nam in hac non est abolitio motus, alias inter hanc & syncopen ejusque gradus nulla daretur differentia; Non est porro motus imminutio, quia Cordis motus adest fortis, quia imo sapissime fortissimus, adeo ut percipi nonnunquam auditu queat, quod sane in imminutione motus non reperibile; Restat itaque depravatio Motus Cordis, ad quam Palpitationem esse referendam judicavi, quæ *Palpitatio Cordis* autem eo luculentior patefiet, quando ad definitionem Causasque ejusdem tradendas, pariter atque Diagnosin & Prognosin faciendam, quadam sum prolaturus. Ad quod negotium nunc me accingo *Definitionem primo de Palpitatione Cordis* positurus.

§. IX. Antequam autem hoc negotium aggredior, mearum partium esse duco, harum hucusque pertractatarum rerum rationem reddere, si nimirum quis putet, me, in antecedentibus, in pertractandis variis cordis læsionibus frustaneum suscepisse laborem, dicens, quod talia omnia ad scopum præsentem, sive ad explicandam & curandam Palpitationem Cordis, neutiquam quid faciant. Sed ad hoc erit respondendum, utique antecedentia, Cordis varium statum præternaturalem, ejusque, varios morbos explicantia, huc pertinere, eam

ob rationem, quia omnes Laesiones Cordis, in haecenus dictis allegatae, symbolum suum afferre in producenda Palpitatione Cordis varie possunt, sicque facilius erit res in dandis Causis hujus effectus brevitati studere, hoc tamen modo, ut Exempla quaedam autorum hujus vel illius Causae etiam ad illustrandam rem adducantur.

§. X. Cordis igitur Palpitatio est Motus depravatus, quo Cor ordinem suum pristinum consuetum sive Naturalem in Systole & Diastole non servat, sed immoderata & convulsiva Concussione, impetuose admodum subsultat, commovetur & pulsatur, a quavis fibrillarum Cordis nervearum irritatione majori vel minori, & hinc dependente irregulari & inordinato motu & influxu fluidi istius nervici, proveniens. Insignitur hic affectus aliis quoque nominibus: Sic vocatur *Salus cordis*, a Scaligero *subsilicio Cordis*, Germ. *Zerz-Flöpfen/ Zerzgeben/ oder Zittern des Zergens*. Vocatur etiam a Nonnullis *Tremor Cordis*; Communiter hic Tremor Cordis & palpitatio, pro uno eodemque habentur, cum tamen toto caelo differre ex antecedentibus certum est, Palpitatio enim est immoderata & vehementis Cordis concussio, impetuosissima Systole ac Diastole molesta, in qua Cor violenter concutitur & quatitur, qualis motus recte dicitur ab Hippocrate *Nostro Coe*, a quo jam suo tempore Cor habitum fuisse pro Musculo, in Capite primo demonstravi, Convulsio Cordis, qua de re fusiores explicationem nobis suppeditaverit *Lowerus Tract. de Corde p. 132. Mayow de Motu Musculorum p. 95.* qui modum, quomodo fit Palpitatio, distincte demonstravit. Tremor Cordis vero dicitur, cum minores pulsus & crebriores, & quasi tremuli, pulsui languido & crebro similes sunt observandi; In Palpitatione Cordis fibrarum vehementiam, in Tremore vero earum crebritatem adesse observavit *Willisus in Pharm. Rat. P. I. p. 260. Hoffmannus & cum hoc alii* inter Palpitationem & Tremorem, hanc esse posuere differentiam, sane non parvi pendendam, quod nimirum Tremor sit Palpitatio levior, Palpitatio vero vehementis Tremor, & sic, ut hic duo affectus, inter se invicem probe

probe distinguantur & ob diversitatem Motus unus ab alio separetur, optime commendant, *quo de vid. Wedel. Patbol. Medic. Dogm. p. 522.* In genere est hæc differentia adnotanda horum affectuum, qualem etiam in antecedentibus injunctam esse *ex §. VII. hujus Cap.* constat, quod nimirum uterque affectus ad motus depravationem sit adducendus, sed quod prior affectus nim. *Palpitatio Cordis* magis sit motus depravatus, auctus & vehemens, Posterior autem, magis imminutus & debilis.

§ XI. Bene quoque ulterius distinguendus præsens affectus, bene si concipere illum intendimus. Non enim hic intelligenda est *palpitatio Cordis Naturalis*, quam in meam jam considerationem non cadere ex Definitione in §pho antecedenti exhibita liquet; Aliud enim est *σφυσμός*, Pulsus, aliud *παλμός*, Palpitatio. Ulterius per hanc Palpitationem non sunt intelligendi, Pulsus absolute aucti, in quantitate peccantes atque immoderati, nonnaturales quoque a Causâ externa transitoria, non morbosa, provenientes, porro illi, qui in sanis quibusvis a motu corporis & animi fortiori, ebrietate, Venere, balneis & aliis contingunt; Tandem pulsus aucti a Causâ morbosa, unde in febribus quibusvis tam continuis quam intermittentibus, tam malignis, quam benignis, pulsus quidem celer, velox atque citatus adest, proprie tamen loquendo Cordis palpitatio non locum habet; Hæc omnia non pertinent ad præsentem scopum, dum non respondent rite Definitioni datæ, sed tantum *Motus depravatus Cordis*, qui ordinem suum pristinum & consuetum non servat, venit considerandus, qui interdum pro ratione Causarum Major vel minor aliquo modo existit, interdum cum febre est conjuncta, & tunc Symptomatis naturam induit, sicuti interdum solet supervenire Morbo Gallico, & febribus pestilentialibus & malignis: Interdum autem & frequentius citra febrim, quando nimirum Præternaturaliter Palpitatio inducitur a spasms Cordis, a materia crassa vel irritante, quæ Cordi inhaeret. Hinc Differentia ista est advertenda, quod *alia Palpitatio* sit

& fiat per *consensum*, nimirum ubi alia partes in nostro Corpore in causa sunt, ut producat talis affectus; *Alia* autem per *Essentiam*, ubi nimirum ipsa Causa & Fons hujus affectus latet, & quærenda sunt in ipso Corde, s. etiam sanguine, in Corde sive vasis annexis stasin & coagulationem intendente; *Alii* *aliam* hæc posuere differentiam & distinguunt in *Symptomaticam*, quæ nimirum secundum nostram divisionem fit per *Consensum*; Et in *Idiopathicam* s. per *Essentiam*; Hæc ultima species, licet plerumque sit citra febriam, tamen periculosiorem priori esse, *Experientia* constat, quia utplurimum nobis indicantia sufficientia deficiunt, utrum adsit *Sanguinis stasis*, utrum adsit *Polypus Cordis*, nec ne? In tali autem palpitatione, ubi nimirum ab effervescentia sanguinis & exastuatione provenit, qualis in febribus est, tunc curata febrim, & sublata, curatur & auferatur etiam *Symptoma*, sive *Palpitatio Cordis*. Utriusque autem speciei *Palpitationis Cordis Therapiam* f. medendi methodum q. f. p. sum traditurus in ultimo Capite.

§. XII. Nunc ad *ulteriorem Definitionis meæ Explicationem* ut progressum faciam, necesse est, ubi maxime iste labor eò erit directus, ut *Symptomata* sive signa, ex quibus iste affectus erit cognoscendus & dijudicandus, non solum ex *Definitione* posita eruam, sed & *Exemplis* aliorum *Autorum* illustrem; Ex his igitur verbis in *Definitione* positis: *Quibus Cor ordinem suum pristinum Consuetum sive Naturalem in Systole & Diastole non servat, sed immoderata & convulsiva Concussione impetuose admodum subsultat, commovetur & pulsat.* Ex his, inquam, verbis *Diagnosin* deducendam esse nemo negabit, quæ adeo dijudicatu est facilis, ut statim ipsis fere sensibus occurrat, nimirum *Visu*, *auditu* & *tactu* sapissime allegata *Symptomata*, *Morbi præsentiam* s. *Diagnosin* certo indicantia, certo quoque percipere possumus. Sufficienter quidem hæc omnia ex pulsu cognosci nequeunt; igitur sapius necesse est, regioni *Sterni* circa *latus sinistrum*, ubi *Cordis pulsus* optimus, admove *manum* pro rite percipienda *cordis palpitatione*, variisque *Symptomatibus* in
ista

ista contingentibus, & hoc fit, pulsu arteriarum interdum salvo, interdum tamen mutato & plus justo celeriori, prout malum vel leviori vel peiori in statu observatur esse. Et hoc, ut nimirum tactu perspiciamus in Carpo vel regione Sterni praesentiam affectus, non semper opus esse, Experientia variorum Exemplorum testis est, cum interdum adeo sit vehemens, ut solo auditu possit percipi, visuque cognosci, tanta interdum cum vehementia, ut sonitus ad distantiam & ab adstantibus percipi potuerit, qualia Exemplatio nobis praebent, *Tulpius & specialiter l. 2. Obs. 25. Ubi palpitatione (orta a Lapillo in Corde) praeforibus & Conclavi a praetereun-ribus distincte percipi potuit. Idem & Forestus lib. 17. Obs. I. Bartholinus Hist. Anatom. 18. Cent. I. sicut etiam Epiphanius Ferdinandus Hist. 79. culcitrans superstratas amovisse observavit, vel etiam costae distractae, & fere distractae fuere: Vid. Schenklius lib. 2. Observ. Horstius lib. 3. Obs. 17. Haechsteterus decad. 9. p. 361. Mayow de motu Musculorum p. 96. Piso de Colluvie serosa p. 166. notat palpitationem Cordis, in qua indumenta quasi flabello mota inaequalem cordis motum amulabantur, & Thorax & Sternum ab illo motu a sede naturali dejecta mediocriter extuberabant; *Fernelius* etiam scribit de Palpitatione quadam, tanto fragore facta, ut saepe animadversa sit thoracis vicinas costas effregisse, & eas, quae supra Mammani sunt, de propria sede depulisse: saepe etiam arteriarum foras dilatasse in aneurisima contracti pugni magnitudine, in quo & tactu & visu conspicua fuit pulsatio, quod de evolvi meretur *Wedelius in Pathol. p. 521.* Frequenter cum his signis alia sunt conjuncta & conjungenda, quod nimirum fit citra febrim, citra virium debilitatem notabilem, quin potius ejusmodi patientes soleant esse *degeneratio;* Solet ut plurimum esse periodica; Antequam non raro *Cardialgia, Ructus* & alia flatuum signa, sequitur interdum & antecedit in majori Palpitationis gradu anxietas circa praecordia, & in respirando difficultas, succedit quoque *Vomitus, Lipothymia*, tunc etiam mors erit timenda, & haec fiunt cum pallore faciei, vocisque liberiori usu impedito.*

§. XIII.

§. XIII. *Causas* quod concernit, meum jam erit, *Causam Palpitationis Cordis immediatam sive Proximam* dare, quam in his verbis definitionis meæ inclusam atque contentam esse judico, nim. *A quavis fibrillarum Cordis nervearum, ejusque musculorum irritatione majori vel minori, & hinc dependente irregulari inordinato motu & influxu fluidi istius nervi, proveniens.* Hæc, reor, est *Causa* immediata, qua posita, ponitur effectus, sive *Palpitatio*; qua ablata, aufertur.

§. XIV. Ad *Causas Mediatas sive Antecedentes*, omnes istæ videntur reducendæ, quæ quacunq; ratione aut *musculos Cordis, aut Nervos ad Cor derivatos* irritare & vellicare possunt; Talesque irritantes *Causæ* investigandæ atque quarendæ sunt, vel in ipso organo moto, corde nimirum ipso; Vel in motus mediis, h. e. in *Nervis sive Musculis*, Cordis motui infervientibus. Ratione Cordis *causa* irritans est respectu ejus *Parenchymatis* vel extra Cor in ejus ambitu, vel intra Cor & *Ventriculis* ejus, de quibus fere omnibus in antecedentibus, aliqua mentio est facta.

§. XV. Inter *Causas Mediatas*, ad *Cor ipsum & specialiter ad ejus ambitum* spectantes, adnumeranda jure meritoque sunt omnia praternaturalia in pericardio tanquam involucro Cordis contenta atque reperta, præprimis aqua in Pericardio nimis abundans, quam nihil aliud esse, quam *Lympham*, eo per certa vasa lymphatica derivatam, & ex glandulis Thoracis se eo effundentem, probabile videtur, sicut etiam in §. III. hujus cap. dictum fuit. Insuper quoque *Marchette* observavit ductum ex inferiore corpore ad pericardium lympham deducentem: qua lymphæ abundante presso deinde sequitur pede *Hydrops Cordis s. Pericardii*, cujus præsentia distenditur pericardium, & quia ista Aqua, dum moveri nequit, sed stagnat, putredinem induit, maximo sic opere cor irritari, & palpitationem molestam æque atque diurnam per hanc oriri valere, nemo non videt. *Conf. Amatus Lusitanus Cent. 3. Cur. 43. it. Pifo Tr. Citat. pag. 180.* qui etiam refert, quod in iis, Cordis qui palpitatione laborant, repertum post mortem fuerit pericardium copioso
fero

fero distentum. Hæc itaque Causa Mediata Palpitationis est gravior omnibus reliquis speciebus, dum omnia fere remedia incassum, ad pellendam eam, adhibentur, qualem sententiam approbasse videtur Galenus lib. 5. de loc. affect. sic scribens: quod aqua abundans in involuero Cordis sit causa palpitationis, quæ sit una ex gravissimis, contumax & raro fere curabilis, propterea, quod neque dissolvi neque discuti possit; Tale Exemplum illustre præbuisse superiori Seculo Maximilianum II. Imperatorem, & de quo plura Consilia, sine tamen forsân emolumento, Ægroque levamine, scripta fuisse, dicit Cel. Wedelius in Patholog. superius citat. p. 523.

§. XVI. Ad Causas Mediatas, præsertim extra Cor, sive ambitum ejus positas, referenda quoque sunt tubercula, pariter atque excrescentiæ verrucæ, cordi vel Pericardio adnatæ, quibus vel maxime palpitationi Cordis admodum vehementi ansâ dari potest, quarum historia & existentia in §. III. huj. cap. aliquo modo est delibata; Exempla harum post mortem in dissectis reperturum videbimus in Schenckio lib. 2. Observ. p. 214. qui Exemplum Sacerdotis cujusdam allegat, ubi post mortem circa cordis basin excrescentia carnea reperta fuit, item in alio, de quo vid. Bonnetus Sepulchreto p. 639. & 640. 651. nec non Zacutus Lusitanus l. 8. Med. Princip. Hist. Cap. 8. Obs. 3. ubi excrescentia Carnea inter arteriam magnam palpitationem cordis insignis orta fuit, & alio loco memorat modo dictus autor palpitationem a carnea excrescentia in pericardio, durâ, nigrâ l. 2. Pr. H. obs. 3. Sic ex trunco arteriæ magnæ prope Cor osseo, palpitationem Cordis gravem observavit Willisus in Pharm. Ration. pag. 246. Ob venæ pulmonalis cardilaginem adnatam & fere obstructam palpitationem Cordis notavit Mayow de Motu Musc. p. 97. Lapilli etiam in Corde dari refert Scholzius in Consil. 103. qui invenit Lapillum, nigricantem in eo, qui tali morbo correptus fuit; De Polypis & calculosis concretionibus, quibus illatum fuit hoc malum vid. Horstius in Obs. & Hoeferus in Herc. Medic. pag. 89. Grembs Arbor. l. 2. c. 1. §. 8. quod etiam bilis retorrida in to-

C

phi

phi nigri speciem reducta, produxerit hoc malum, *Vid. Fernel. Pathol. l. 5. obs. 17.*

§. XVII. *Causarum quoque Mediatarum Palpitationis Cordis nomen merentur Vermes, tam extra Cordis substantiam, in Pericardio, quam etiam in Ventriculis Cordis ipsis harentes; Et quidem in specie iste a variis autoribus sic dictus Vermes Cordis, German. der Hertz • Wurm, quem affectum admodum esse rarum, paucisque cognitum, proposui in §. II. huj. Cap.*

§. XIX. *De Causis quoque Mediatas, in organo moto, Corde nimirum ipso, locum habentibus, aliquid dicendum erit; Ejusmodi natura sunt Abscessus Cordis, de quo quidem affectu autores passim loquuntur, attamen istum esse valde rariorem fatentur; Frequentiores autem esse judico, qui in ipso sanguine sciscitandi occurrunt, talesque omnes sunt, qui sanguinis motum quacunque ratione impedire queunt, unde circa radices vasorum & cordis basin aggestus, ad crebriores & validiores contractiones, adeoque palpitationem, concitat. Willisus hanc Causam quoque frequentissimam invenit in Pharm. rat. P. I. p. 263. Conf. M. A. N. C. Ann. 2. obs. 197. p. 299. confirmatur etiam a Foresto l. 17. Obs. 1. Sanguinem quod spectat, sciendum, quod vitiosus, turgescibilis & fermentatione nimia efferatus, utique autor possit esse Palpitationis; Uti a sanguine, rarefcente naturaliter, expansum cor irritatur ad sui constrictionem, ita ubi prater-naturalis est fermentatio, etiam consequenter non potest non p. n. irritatio, & ex hac p. n. & violenta contractio atque dilatatio oriri. Hinc omnes febres, tam cum malignitate, quam etiam sine hac, existentes, Symbolum suum, ad palpitationem Cordis efficiendam, conferre, quis nescit?*

§. XIX. *Solet quoque alias Palpitatio Cordis frequens existere, duplici modo, vel ob sanguinis intrinsecam constitutionem; Vel propter nervos, Cor moventes, convulsos, sicut ex antec. §§. patescit. Ratione Sanguinis triplici ex causa; Vel ob anomalam Sanguinis in præcordiis turgescenciam; Vel ob acidum, austerum & corrosivum factum*

ctum, in sanguine latens & Cor vellicans; Vel ob grumulos, ut ita dicam, sanguinis, ab acido isto condensatos, atque coagulatos, in Corde relictos, qui inter Cordis Valvulas harent, & non raro impacti & stagnantes redditi, talem palpitationem Cordis producere valent.

§. XX. Transitus nunc à me ad *Causas Procatarteticas*, quas alii *Occasionales* sive *Remotas* appellare malunt, erit instituendus, & has, ut inquiram, valdopere necessarium esse judico, dum ad Curam hujus affectus rite instituendam pariter atque absolvendam, absolvunt fere utramque paginam; Qui labor autem in eo consistet, ut perconter subiecta, qualia nimirum ad productionem Palpitationis idonea sint atque concurrant, porro, status quosdam morbosos, quibus, remote tamen & occasionaliter, ansa dari potest; hoc est, inquirendum jam erit in hoc negotio, quanam ex rebus Naturalibus, N. N. & P. N. in productione Palpitationis concurrant?

§. XXI. *Cause* itaque *Naturales* primum considerandæ sunt, ad quas retero *feminas gravidas & viros*, ad senilem descedentes ætatem, omnia *Subiecta Sanguinea*, omnesque *Plethoricos*, quibus si simul accedat vita bona & lauta, tunc utique sanguis plus justo augetur & movetur ad Cor, quia omnis in corporis partibus consumi nequit; Adveniente quoque vita sedentaria, maximisque cum curis & terroribus conjuncta, tunc utique status redditur gravioris conditionis, quia tunc stagnare, stasque induere humores, ita etiam sanguis in Corde, incipiunt; Deinde quoque ad faciendam Palpitationem Cordis in talibus subiectis suum præcipuum contribuit, quando nimirum vita lauta & sedentaria maxime in istis in consuetudinem abiit, & præter spem tempore aliquo fortiores atque insolitos corporis motus in se suscipiunt, & hoc varie fieri potest, v. g. Equitando, rheda minus commoda & apta vehendo velociter, vel quoque res domesticas graviores sabsuendo, tunc usu venire solet illud, quod motus exterior juvet motum interiorem, tam peristalticum, quam etiam sanguinis

nis circulatorium & intestinum, quia itaque jam motus exterior corporis est maximus, tunc producit quoque motum interiorum sui similem, sic sanguis in motu plus solito augetur, ad Cor promovetur, quapropter non potest non exinde presso quasi oriri pede sensatio talis molesta, five irritatio Cordis.

§. XXII. *Causis* quoque *Occasionalibus* five *Remotis* & quidem *ex numero Naturali*. ulterius adscribenda sunt *dispositiones* & *constitutiones scorbutica* & *biliose*, imprimis autem *Temperamentum Melancholicum*; Minus vero quibusdam probabile hoc videri poterit, quod assero, oriri nimirum posse palpitationem Cordis, tam Temperamento Sanguineo quam etiam Melancholico, h. e. tam abundantia, quam etiam defectu sanguinis; Sed quod hoc ex Pathologicis ita se habeat, probat mecum *Cel. Wedelius in Pathol. Med. Dogm. p. 525.* Quod nimirum grumescencia fieri possit sanguinis, ex causa modo *positiva*, modo *privata*, h. e. absumpto plus justo & inaequaliter sero. Hancce absumptionem itaque sero contingere in subjectis Melancholicis, ad unum omnes, unoque ore fateri necesse est, quia ex Historia talium Subjectorum constat, quod sint pra aliis ficcioris Sanguinis & Corporis constitutionis, & quando Venae sectionis usum cordi habent & institunt, semper sanguis existat nimis crassus, & rubore valde obscuro, etiam non tam cito e Venis secatis effluat, ut in aliis contingere solet, Sero in Sanguine gaudentibus; Hinc videmus, quia Sero defectu laborant Melancholici, quod talia subjecta private sint prona ad stagnationem talem, sanguinisque ingrumescenciam subeundam; In priori autem Casu, in Sanguineis & Plethoricis, fieri magis positive, ex eo elucefcit evidentissime, quodposito Sanguine atque sero sint prona ad ingrumescenciam & stasin. Ubi insuper adest dispositio scorbutica, tunc haec sola ad hoc malum perficiendum esset sufficiens, eorum enim Sanguis scetet multis particulis heterogeneis, acidis, austeris, & ita dictis scorbuticis, & quia ex Natura Nervorum notissimum est, omnia
 acida,

acida ipsis esse inimica, per consequens, si tale quid ad Cor adducitur, tunc utique fibrillæ, Cordis motrices, nerveæque existentes, in naturali suo motu impediuntur, atque ad inordinatum motum convulsivum & inæqualem, qualis in palpitatione fit, irritantur. Possunt etiam hæ particulæ heterogeneæ, superveniente mala Diata in adhibendis Rebus N. N. successu temporis, magis condensatæ & in unam fere massam collectæ, stagnationem in ipso corde procreare, quam deinde Palpitationis Cordis autorem esse, ex antecedentibus satis demonstratum est.

§. XXIII. *Ut de Rebus N. N.* etiam, quatenus nimirum ad præsentem nostrum affectum efficiendum, occasionem & Symbolum suum conferre possunt, aliquid mihi dicendum suscipiam, officii ratio postulat; In hoc autem ordine Causarum N. N. prima sese vice offert *Aer*; cujus Ufus tantus est in Corpore nostro, ut hujus absentia, absit pereatque vita nostra; Tamen, si injusto & minus legitimo tempore, & vitioso ex particulis terrestribus nocivis utatur, maxime magis nocumento quam emolumento cedere potest; Sic quando quis v. gr. Post Venæsectionem l. cucurbitularum applicationem vellet uti aere nebuloso, minus sereno & frigido, tunc utique pori plus justo occluduntur, totum corpus particulis nocivis inquinatur, quæ deinde per motum Sanguinis Circulatorium ad Cor moventur; Sanguis quoque, qui per Venæsectionem sive Cucurbitulas fuit aliquo modo avocatus a Corde s. a Centro ad Peripheriam & in motum redactus, subinde repellitur a Peripheria ad Centrum, nimirum ad Cor, interdum a nimio frigore coagulatus & quodammodo condensatus, & sic palpitatio Cordis insequitur certissime. Aer potest etiam damno esse, quando nimirum quis, noctu dormiendo, aeri sese liberiori & frigeffecto exponit, tunc utique sanguinis motus impeditur, adylos diapnois non genuino modo, sicuti par esset, succedit, sicque Cor ad irregulares & inordinatos motus vel maxime disponitur. Sicut autem aer *frigeffectus* nocere potest, ita etiam *calefactus*

nimis,

nimis, ita si aliquis Sole sereno, diebus e. gr. Canicularibus, nimis utatur, tunc utique Calor externus juvat Calorem internum, per hunc Sanguis plus justo extenuatur & citius solito movetur, tunc *positive* producitur *palpitatio Cordis*; *Privative* autem, quando, dum Sole sereno aër nimis expanditur, atque sanguinem rarefacit, Diaphoresis plus justo instituitur, & per hanc, Serum in Sanguine contentum absumi, & absentia hujus, stasis & stagnatio produci posse, experientia, optima rerum Magistra, testatur; Quorsum itaque veniunt illæ organicae Commotiones Sanguinis & Cordis? ex nullo alio interdum fonte, quam ex immoderato & illegitimo aëris usu.

§. XXIV. In ordine causarum N. N. ad palpitationem Cordis, remote quidem, concurrentium, considerandi sese offerunt *Cibi Poturve*; quorum pariter ac aeris tantus est usus, tantaque in Machina humana utilitas, ut sine his impossibile sit, qui vivere possit homo. Tamen in maximum cedit nocumentum, interdum quoque corporis interitum, quando nullo cum moderamine, nulloque discrimine facto, illis utimur atque vescamur. De his quidem ut plurimum aliena sunt mente, hominum Vulgi, Diatam in cibo poturve rejicientes atque dicentes & proclamantes: *Ich esse und trincke, was mir schmeckt.* Sed maximo in errore versari ejusmodi homines, qui praesenti affectui ansam prabet, demonstraturus sum. Certa autem & in Experientia Medica experta satis res est, quod sanguificatio ex immoderato Ciborum & potuum usu laedatur, si nimirum assumpta minus sint commoda, *ευχολα & ευπεπτα*, cruda, frigida, mucilaginosæ, viscosæ, obstruentia, acria, acida, & sic porro, unde fit Chylus vitiosus, & posito hoc, sanguis, qualis enim Cibibus, talis Chylus, & ex Chylo reliqui humores. Hinc verissimum judico esse Axioma illud: Quod non corrigitur in prima coctione, illud nec in secunda nec tertia emendatur; Hinc isti Cibi ad productionem Palpitationis Cordis faciunt, qui ejusmodi praescripta indolis sunt, quique in coctione prima non rite resolvere possunt, adeoque

eru-

eruditates relinquunt, quæ deinde grumescentiam sanguinis & stagnationem ejus haud raro minantur; hoc quoque usu venire solet in omnibus cibis plus justo acidis. Cibi etiam optimi ad palpitationem faciunt, nimirum, quando in assumendi modo exceditur, & magis, quam par est, nutriunt. Visum etiam est hoc malum provenire aliquando ab usu Cinamomi largiori. Potus acidi & frigidi valde hoc loco nec sunt excludendi; De prioribus certus quilibet erit, quod acidi cibi minus conducant; De posterioribus autem, nim. de frigidis, adhuc quibusdam sub judice lis est, utrum in palpitatione procreanda concurrant, nec ne? sibi firmissime persuadentibus, quod potus frigidi, quin imo frigidissimi, post admissum fortiolem corporis motum, optimi, & ad animum corpusque, siti motuque emaciatum reficiendi, pariter atque recreandi ergo conducibiles sint: Sed sicut in communi proverbio loquimur: *Una hirundo non facit ver*: Ita & in hoc locum habet, quod potus frigidus ab uno alterove semel haustus, post fortiolem motum, nihilque mali & nocivi post se trahens, tamen in nonnullis, quin imo multis, maximo possit esse nocumento; Qualia exempla prostant: nam tum aliquis corpus fortius movet, ex antecedentibus clarum est, quod sanguis etiam fortiolem solito motum in Corpore subeat atque perficiat, si itaque talis frigidus potus cito ebibitur, tunc maxima non solum oritur refrigeratio in Ventriculo, sed & intestinis, & sanguine ipso, antea calido nimis, nunc fere frigescente, hinc non infrequenter dicunt: *Es ist, als wenn ein kaltes Eis im Geblüth sich bewegte.* Sentiant non raro horripilationes & horrores fortes, dicentes: *Es läuft mir Eiskalt über die Haut, & frequentissime Palpitationem Cordis gravem.*

§. XXV. *Somnum & Vigiliæ*, quatenus nimis vel minus admittuntur, in productione Palpitationis Cordis suum quoque *ἐπιβάλλον μίγξι* addere, constat; Siquidem quando *Somnus in longam diem protrahitur*, & exinde consuetudo fit, tunc corpus redditur ignavum, & ad labores quosdam, ut movea-

moveatur corpus, subeundos, radiosum, sicque vel maxime stagnare incipiunt humores, in sanguine cruditates & particulae heterogeneae, quae continuo alias blandiori motu per Diaphoresin excernuntur, ibi retinentur, & ad Cor iterum deferuntur in magna copia. *Vigilia nimiae sanguinem Sero & volatilitate depauperant, sicque ad palpitationem Cordis, quae in Causa Privativa consistit, concurrunt utique. Somnus quoque post pastum institutus non semel in causa fuit, ut exinde palpitatio orta sit, siquidem per hunc, coctionem Ciborum & deductionem in intestina, rite non procedere posse, nemo negabit, sic, quando in coctione prima vitium inest, tunc etiam in altera, & hinc provenit palpitatio Cordis.*

§. XXVI. Somno & Vigiliis merito brevibus adjungenda sunt, *Motus & Quies*, utpote quae tantum ut genus & species differunt; Actum de hisce Rerum N. N. speciebus aliquid esse in §. XXI. huj. cap. puto. In utraque autem specie concurrunt ad producendam palpitationem, quando *vel in defectu vel excessu* instituitur; *In defectu* instituitur vita lauta atque sedentaria; Nihil magis sane est efficax, quam si sufficiens corpori motus desit, ad palpitationem Cordis; Vita enim & sanitas consistunt in motu: si itaque iste deficiat, tunc humores flagnant, subsistunt, atque ad varias *Cachecticas, Cacoehymicas, Hydropicas, & Scorbuticas* & tunc ad *palpitationem Cordis* occasio certissima datur. *Motus in excessu institutus*, ejusmodi indolis quoque est; Sic v. gr. ad stagnationem & occlusionem pororum concurrunt, quando post motum corporis insolitum & fortio rem, corpus locis frigidis, gramine circumdatis, mandatur, & interdum quoque denudatur, sic subitanea sanguinis mutatio, qualis etiam in potu frigido, post calorem est facta, exinde oritur, M. S. exagitur, & citior ad Cor movetur. De *Quiete excedente*, non est, quod multa tractem, siquidem pertinet ad Somnum longum; Quietis plus justo deficientis noxa pertractata quoque fuit in vigiliis nimis: Sic v. gr. *Literati* saepius Palpitationem experiuntur, sane non

non raro solet hoc malum provenire, quod parva quiete fruantur, diesque noctesque studiis incumbendo confumant; Nullo peiori modo corpori noxa inferitur, quam si quies debita illi detrahatur, sanguinem enim depauperat, particulæ serosæ, volatiles & laudabiles per continuum laborem absumentur, sicque ad stagnationem eorum humores vel maxime proni existunt.

§. XXVII. *Ad Animi Pathemata in ordine Causarum N. N.*
 nunc inquirenda de propero, quorum Operatio & Energia in Corpus humanum tanta est, ut sæpius causa multorum malorum incurabilium producendorum, existant; Sic Exempla eorum prostant, qui tantam palpitationem Cordis ex illis experti sunt, ut incurabilis sit visa, & interdum syncope corripiantur. In animi pathematum numero ira ferre & terror primo ponuntur loco; Ira & terror humores, imprimis Sanguinem in motus perturbatos & irregulares cieri, ac nervos, inordinato motu fluidi istius Nervei spirituosissimi, irritare atque concitare possunt; Præprimis malum Palpitationis Cordis gravius redditur, si ægri fortioribus motibus Corporis insuper utantur, v. gr. Quando quis terrore incendiû alicujus sibi suisque periculosissimi & proximi afficitur valdopere, & in hoc terrore est insuper laboriosissimus in rebus suis domesticis eportandis, tunc quam maxime efficax est hic terror, ut producat gravem Cordis palpitationem. De ira certum omnino atque expertum est, quod humores & Sanguinem in motum fortio-
 rorem reducat atque exagitet, quod videre est ex pulsu ejusmodi irati, qui semper celer, fortis, vehemensque existit post iram. Non negligenda quoque est tristitia & meror, in productione palpitationis, dum constat, quod, si corpus sanitate velit frui, mente sana gaudeat necesse est, alias corpus fit impurum & cruditatibus multis oppletum, si tale principium informans in corpore nostro non bene sese habeat. Ex solo odore aliquo ingrato quidam palpitationem experiuntur, imprimis mulieres hysterica & gravidæ, quando interdum ex improvîso odore balsam. cujusdam bene odorantis

D

affi-

afficiuntur, & aliæ, quando *Castoreum* offertur in Medicamentis, tunc Cor incipit palpitare; Ut plurimum autem ex dispositione hæreditaria tale quid venit, quemadmodum & hoc, quod quidam a primis incunabilis non perferre potuerint *feles*, vel *Caseos*, si tamen felis præter spem in hypocaustum intrat, tunc afficitur statim tale subjectum pallore primum faciei, cum anxietatibus præcordialibus conjuncto, dein palpitatione Cordis gravi, & si non pellatur felis ex hypocausto, futurum sane esset, ut *Lipothymia* vel *Synrope* corripitur tale subjectum; Tale quid quoque evenit in subjectis, caseum non perferentibus, quando caseus cibus, quibus vescuntur, istis nescientibus, intermiscetur, tunc statim anxietates maxima & palpitationes accedunt, usque dum per vomitum iterum rejiciantur nocivum.

§. XXVIII. Tandem in Causis occasionalibus N. N. ultima vice pertractandæ sese offerunt *Excretiones & Retentiones*, quæ pariter ad palpitationem Cordis concurrunt, quales sunt 1) *Evacuaciones sanguinis artificiales assuefactas negligere*; Sic ii sapius conqueruntur de palpitatione Cordis, & si ejus causam occasionalem inquiramus, hæc nobis sese offeret, quod *Venesectionem* vel *cucurbitularum applicationem* consuetam ex negligentia forsân omiserint, etsi hæc in statu Plethorico vel quocunque alio, invenimus palpitationem, statim esse Venam secandam, in Capite Therapeutico tradam. 2) *Ad excretiones* pertinent quoque *Purgationes Laxativa, & Vomitiones*, quæ certo & assueto tempore, ad primas Vias expurgandas assumuntur, quæ si negligantur, palpitatione quoque in conspectum venit, quia cruditates, quæ excerni debebant, retinentur, & ad sanguinem deferuntur, hinc stagnationes in Vasis majoribus, Cordeque, & tunc palpitatione oboritur pressio pede. 3) Huc trahenda quoque veniunt *Balnea, Corporisque sudores & pediluvia* certo atque assueto tempore instituta artificialiter, quæ si omitantur, pariter ejusmodi effectus provenit, nam sanguis coagulans & grumescens, per talia balnea, pediluvia, corporisque sudores, avocatur a Corde, deducitur ad artus,

tus, expurgatur a particulis heterogeneis; quæ si omittantur, tunc hæc omnia non fiunt, sed Cordi sunt noxa.

§. XXIX. Paucis nunc, pertractatis Causis Procatarteticis Naturalibus atque N. N. ad Causas præter Nat. Occasionales tradendas, ut me accingam, necessitas postulat, quarum in producenda Cordis Palpitatione concursus varium delibaturus sum. Notandum itaque est; Quod omnes *Hypochondriaci atque Splenetici* ad hanc palpitationem sint proni, quia in istis stagnatio sanguinis & obstructio in vasis minoribus Hepatis & Lienis adest, positaque hac stagnatione sanguis non genuino modo circulari potest, sicque ad varium inordinatum motum Cordis occasio præbetur. In *Hypochondriacis & Scorbuticis* hoc notatu dignum invenitur, quod, qui obnoxii sunt spasms nervorum, imprimis rami intercostalis & paris vagi, exinde sentiant hunc affectum, ut in talibus affectibus confirmatis, quando v. gr. Lieni incumbunt, subinde cordis contingat palpitatio; Quare autem hoc fiat, nobis suppeditavit *Celeb. Ettmullerus in Part. II. Oper. Medicorum Theoret. Practic. p. m. 441.* hisce verbis; quod nimirum oriatur propter Ramum Splenicum nervum satis insignem tunc spasmo correptum, qui spasmi plexui Mesenterico nervorum communicatus nervum paris Vagi afficit, quod, uti ad quæcunque viscera interna, ita & copiose ad splenem derivatur, a cujus furculis movetur Cor, & ita afflicto hoc Neruo Cor palpitat, id quod etiam ex ipsis libris Anatomicis liquet.

§. XXX. *Motus Convulsivos, Spasmodicosque Palpitationem* Cordis causare posse, ex experientia constat: Hinc non mirum, quod multoties *Epileptici* huncce affectum fuerint experti, quale subjectum *Epilepticum*, quod simul palpitatione Cordis est comitata, adducit *Platerus Obs. 226.* Hinc non mirum, quod a *Venere* palpitatione sit orta, de quibus pariter *Platerus Pr. T. I. p. 486.* Hæc palpitationes omnes oriuntur a consensu vellicatorum & irritatorum nervorum. Notum quoque est, palpitationem supervenire *Cardialgia*, de qua *Cardialgia* Veteres, esse morbum ipsius cordis, credere,

dere, sed minus bene, quia pars affecta ejus est, superius Ventriculi orificium, quod maxime nerveum existit, atque oritur a flatibus in Ventriculo incarceratis partim, partim quoque a particulis acidis, austeris, maxime corrosivis, utraque autem orificium illud superius afficiunt, arrodunt, vellicant atque pungunt, ubi fit tristis & molesta sensatio atque dolor istius orificii, prope Cor situm habentis, qua irritatione autem facta nervi istius orificii, Cor quoque ipsum affici, atque ad inordinatus motus, uti in palpitatione, disponi potest. Eadem quoque ratio danda est in omnibus, qui nervos spectant, morbis, & ubi Palpitatio Cordis subsequitur. Sic, quando in *Ructibus, flatibus*, ipsaque *Colica*, variisque intestinorum morbis, quando nempe Viscera abdominis labe afficiuntur, vel vermibus laborant, Palpitatio ista oritur, tunc fit ex affinitate ac intima communicatione, quam Nervi splenici cum Cardiacis habent, de quibus & aliis huc pertinentibus legi meretur *Willisii Pharm. Rat. P. 1. p. 268.* qui optime de nervorum affectibus & consensu inter se egit.

§. XXXI. Quaedam adhuc ex Causis P. N. Palpitationis Cordis Occasionalibus, & quidem *Sanguinem* maxime respicientibus, restant alleganda. Huc itaque referenda sunt omnes *Sanguinis fluxiones Naturales, P. N. emanantes & obstruentes*; Sic, quando *sexui sequiori menses* emanant atque supprimuntur, tunc non infrequens solet esse palpitatio hæcce Cordis, propter sanguinis spissitudinem atque ad Cor regressum; Quando quoque *Loebiorum fluxus* non sufficiens est, aut totus obstruitur, tunc etiam Palpitatio Cordis insequitur. In Viris solet contingere talis Palpitatio, ex *suppressione fluxus Hamorrhoidalis* assuefacti, ea ex ratione, quia Sanguis isthuc ad excernendum delatus, iterum Circulatorio motu ad Vasa majora ipsumque Cor movetur, & Orgasum Sanguinis instituit, & per hunc, palpitationem. Et hoc ad palpitationem Cordis facit, quando nimirum quis *Hæmoptysi* vel *Hæmorrhagia Narium* vel quacunque alia p. n. fluxione Sanguinis assuefacta laborat, nimio autem Medica-

men-

mentorū nimis adstringentium usu ista supprimuntur, atque eadem, sicut in præcedentibus obstructionibus sanguinis, ratio erit suppeditanda.

§. XXXII. Absolutis nunc Causis Palpitationis Cordis, tam immediatis, quam mediatis, sive antecedentibus, & Procatacticis sive Occasionalibus meum nunc esset, ut specialem Prognosin hujus vel illius Palpitationis, an sit periculosa, an curari possit nec ne? tradam, non nesciens, morem istum laudabilem in describendis & explicandis morbis hucusque receptum. Sed quia intendo, quantum equidem fieri potest, Palpitationis Cordis medelam, secundum ejus speciales causas communicare, sic breviter amans illum laborem una cum Diagnosi speciali in Caput tertium sive ultimum pertractandum reservabo.

CAP. III. THERAPIAM PALPITATIONIS CORDIS EXHIBENS.

§. I.

Præmissa jam Pathologica explicatione Cordis Palpitationis, nunc promissi mei memor, me ad *Therapiam* ejus ut conferam valdopere necesse est, quia sine hac prior tractatio in curandis & medendis morbis est inutilis, & nemo Medicus, potest dijudicando morbum, morbi que causas seiscitando, & producendo patienti ullum afferre levamen, & hinc verissimum est illud: *Morbus non curatur verbis, sed herbis.*

§. II. *Medela hujus Palpitationis Cordis ut eo meliori minusque confuso modo succedat, dispescere illam placet in Præservatoriam & Curatoriam. Utraque autem desumitur ex tribus fontibus; Pharmaceutico nimirum, Dietetico & Chirurgico. Ex Fonte Pharmaceutico haurienda erunt remedia Temperantia, Corrigentia, diluentia M. S. & expurgantia, Morus Cordis inordinatos placantia, sistentia, illudque roborantia &*

sic porro. Ex fonte Diætetico, quale applicandum conducatur *regimen* in rebus N. N. Ex Fonte Chirurgico, quidnam huc faciant *operationes manuum*.

§. III. Curatur autem omnis Palpitatio Cordis, semper ad ejus Causas respiciendo, quibus ablatis, sponte cedit affectus; Sic quando Palpitatio oritur a *Plethora*, i. e. ubi Sanguis laudabilis p. n. abundat, tunc frustraneum quis laborem suscipiet, si omnia optima remedia Cardiaca, adstringentia, motus sistentia & absorbentia, omnia sanguinem purificantia, & grumescentiam ejus resolventia, uno impetu adhiberet. Potius futurum esset, ut malum durius graviusque reddatur hisce remediis, dum interdum talia remedia in causa sunt, ut *lethalis Syncope* oboriatur. Palpitatio enim in tali statu plethorico, existit eam ob causam, quia Sanguis in nimia copia ad Cor movetur, adeo ut Systole rite peragi nequeat; Hinc etiam nonnulli *Celeb. autores* hanc posuere Definitionem Cordis Palpitationis; Quod nimirum sit *motus Cordis spasmodico convulsivus, frequentius & fortius quam ordinario fieri solet, a Natura institutus, ut Sanguinem nimia copia versus Cor latum repellat, vel per certa loca expellat*, vid. *Nenter. Fund. Med. Theor. Pract. Tom. II. p. m. 385*. Hanc definitionem a supra data multum recedere, expertum est? Sciendum tamen, quod tantum pertineat ad statum Plethoricum Sanguineum, ubi nimia Sanguinis copia ad Cor deferretur: sic excluduntur alia species Palpitationis, quæ nempe privative, & per consensum nervorum ita fiunt, & a me traduntur. Dum itaque Palpitatio Cordis in statu Plethorico sit ob defectum loci, quo se moveri possit, quia Vasa sunt impleta Sanguine, sic frustraneum esset, si sanguinem attenuentia & Resolventia dare quis velit; Nam quo plura adhibeo in tali statu talia remedia, eo majori modo Sanguis augetur: ergo erit præprimis spatium dandum Sanguini, ut sese expandere & attenuare possit; Frustraneum, & sane periculofum esset, si ad tales motus sistendos & consopios, statim ad adstringentia, ad Opium properemus, sic sanguis, qui per tales inordinatos

ros motus aliquo modo propellitur, subsistit, & stagnat in Corde, & novo continue facto affluxu Sanguinis totaliter suffocatur: Hinc hæc cautela in Praxi non floccipendenda. Quod autem Palpitatio hæc oriatur a Plethora, ad *Signa* ejus respiciendum erit, quæ sunt: Quando tale subiectum præ aliis *habitus est formosioris, floridi*, non raro per commotiones Corporis, Sanguinis quoque fluxiones e. g. *Hæmorrhagias narium, subit, & quæ sunt alia, ex quibus facillime Sanguinis abundantis præsentia dijudicari potest.*

§. IV. Prima ergo indicatio in tali Statu Plethorico est, ad Curandam Palpitationem Cordis 1) *Sanguini ad bene se movendum spatium erit faciendum* 2) *Hoc facto est diluendum, atque purificandum* 3) *Cor & ejus Vasa sunt roboranda.* Primam quod attinet indicationem, ut satisfaciam, propinanda erit *Vene alicujus sectio*, vel in brachio vel in pede institutenda; Hac enim facta, Sanguinis stagnationi, ejusque impedito motui, aut præsentia aut imminente, affertur aliqualis medela, ut depleto sanguinis quanto, facilior ejus circulus fiat nec tam insigniter aut copiose item in uno loco subsistere queat; Alii autem probant, quod consultior sit in pede, quam in brachio, dicentes, quod Sanguis a Corde sive a Centro ad Peripheriam hæc ipsa deriveretur, quod etiam in nostro casu possumus instituere, de hac autem certi, quod, si nihil juvet, etiam non nocere possit. Aliæ interdum Venæsectionis loco, Sanguinis artificiales evacuationes institui possunt, quando adest magis *Plethora* apparens sive *quoad vires*, tunc potest per *cucurbitularum scarificationem* sanguis educi optimo cum successu. Quin & *hirudinis applicatas posterioribus ani venis*, vel etiam *supra Cor*, interdum paroxysmum Cordis palpitationis sedavisse refert *Zacut. Lufitanus lib. 2. Med. Princ. Hist. 39. Obs. 2.* qui præprimis allegat Exemplum de Palpitatione, per hirudines supra Cor admotas, curata, imo quod maximum, quoque observavit palpitationem Cordis validam, per scarificatam cucurbitulam supra Cor admotam, curatam. An autem Vena sit secanda in Paroxysmo magis, an autem extra illum, de his nihil certi

certi aque dici potest, quam ut pro diversitate gradus Palpitationis adhibenda sit, quando nempe gravior existit, & metum suffocationis præ se fert, a terrore vel ira magna proveniens, tunc utique statim est Vena aperienda, ut Orgasmus & impetuosior Sanguinis motus sedetur, & tunc largior, præprimis ubi Plethora adest, instituenda conducit; Quando autem mitior est affectus, non a tanto Orgasmo & impetu Sanguinis, non a terrore & magna ira admitta, non suffocationis metum efficiens, tunc consultus & utilis est extra, quam in Paroxysmo hancce evacuationem celebrare, cum quandoque secundum illud Hippocratis, *Omnis mutatio subitanea periculosa, Insignium Sanguinis Commotionum Causa autorque existat.* Hoc ipso tamen neutiquam negamus, quod quibusdam Venæsectio in paroxysmo concelebrata, fuerit proficua, cum Exempla potius eorum reperimus in *Horstio Lib. 3. Obs. 16. it. in Fontani Consil. & Respons. p. 66.* Summa quoque omnium adstantium admiratione eam cessasse observavit *Hæchstæderus in Obs.*

§. V. Alteri indicationi nunc satagendum, quo Radix & fomes hujus mali eo melius tollatur & curetur, nimirum, quando aliqua *Spissitudo, & impuritas Sanguinis* in Plethora adest, tunc adhibito auxilio Chirurgico, dein ad Sanguinem ipsum diluendum & purificandum, est progrediendum. Ad quem scopum obtinendum, Pharmaceuticus fons est in consilium trahendus, in quo nobis sese offerunt varia primas vias liberantia, & heic adhibenda, v. gr. *Rubarbarum, Senn. Alex. Extract. Helleb. nigr. Panchym. Croll. Resin. Gial. Scammon. variaque alia, ex quibus sequens Potio purgans præparari potest: ℞. Fol. Senn. Alex. S. St. Ꝟβ. Mechac. alb. Rhab. el. ana Ꝟj. Crystall. FriꝞB. Coqu. in s. q. ∇ f. Colat. Ꝟiv. v. vel vi. add. Sir. de cicb. c. rhab. e pom. Laxat. ana Ꝟij. Majora & fortiora purgantia s. quoque ipsa Vomitoria hic exulant, ob maximum istum motum, quem instituunt Vomitoria. Porro nobis sese offerunt ad spissitudinem sanguinis opprimendam, varia remedia, *temperantia*, quæ inter referenda sunt *Θina*, cum *absorbentibus* & *Osæ* combinanda, fluxiles reddent-*

reddentia humores, atque digestiva, porro varia *Extracta amara* & *Ess. atque TR. antiscorb. purif. cum Univers. Tonicis, Diaphor. & Alexipharm.* conjungendæ nobis ob oculos sese ponunt. In nostro presenti affectu sequens *pulv. temperans* usui commendatur: *℞. Spec. Diarrhod. Abb. ℥j. ☉❁ci depur. arcan. dupl. Corall. rubr. ppt. ana ʒʒ. Spec. de hyac. Bez. Sal. ana ℥j. M. F. pulv. pro pluribus dosibus, dos. potest esse ℥j. vel ʒʒ. mane & vesp. fumenda.* Inter hunc pulverem propinanda erit *Ess. quadam Antiscorb. Alexiph.* sequentis tenoris: *℞. TR. Bez. M. vel Rolf. ℥ij. Ess. Card. ben. Lign. Sasafr. ℞. Cocbl. ana ℥j. M. D. in Vitr. dos. ad gtt. 40. & ultra.* Loco horum Medicamentorum possunt mille alia egregia antiscorbutica & purificantia sanguinem adhiberi, v. gr. *TR. ❁ii, ❁ri, ❁tis Zwolf. Ess. Lign. Wed. fum. Cent. min. absynth. s. & comp. chamædr. chamap. Elix. PP. variaque alia.*

§. VI. Nunc ad roborandum Cor debemus quoque esse attentis, quod omnium maxime fit: *Nervin. Cephal. antispasm. antepilept. anodyn. analept. ℞. os. ℥zuis*, aliisque roborantibus *Cardiacis, aromatibus*; Sic sequentes species sunt proficua, *℞. Rad. Chin. Zedoar. Ir. Flor. ana ʒʒ. Herb. Meliss. Beton. Salv. Rosmar. ana Miiij. Fl. 4. cord. Lil. convall. anth. ana ℥ij. Caryoph. Cinam. Cort. Citr. Lign. al. Sasafr. ana ʒʒ. M. C. C. D. & adhibeatur ut infusum Theæ. Prodest quoque pulverem quandam Nervinum roborantem adhibere: *℞. Spec. Diamb. de hyacynth. Diamosch. ana ℥j. matr. perl. ppt. C. C. s. Δ ppt. Succin. ppt. ana ʒʒ. M. F. pulv. confortans & Cor roborans.* Ad variandum sequens *potio est æstimanda*; *℞. ∇ Meliss. Cinam. Borrag. Cydon. Cord. H. S. ana ʒʒʒ. Corall. rubr. ppt. C. C. phil. ppt. matr. perl. ppt. Consect. alker. compl. ana ʒʒ. Syrup. fl. Tunic. ʒʒ. M. D. de qua cochleare unum vel alterum omni hora sumi potest*; Inter prandendum egregie quoque conducit *MR. quadam, ex ℞. osis composita, v. gr. ℞. ☉ Vol. ❁si Sylv. ℞. ☉❁ci Sasafr. ana ℥ij. M.* De qua *MR. possunt sumi gtt. 30. vel 40. in Vno Generof. Egregie quoque operatur hic ℞., quando Regio Cordis hoc abstergitur, & quando patiens sentit novum paroxysmum, tunc statim**

E

ali-

aliquot guttulæ per nares sunt attrahendæ, sicque frequentissime sponte cessat; Quam ob causam alia *Externa* remedia sunt ad præservandum egregia, hinc *Epithemata Cordis* composita ex *herb. & floribus Cardiacis* in tali casu sunt suadenda; v. gr. **Rz.** *Herb. Borræg. Bugloss. Meliss. Salv. ana Mj. Fl. 4. Cord. Cheir. Anthos. Lavend. ana p. 1. incis. indantur* in *Syndone rubr.* calide cordi imponenda. Cui etiam jure meritoque interdum potest addi aliquid de ω in ∇ apopl. soluta, qua sacculus subinde q. s. irrorari potest; Potest quoque irrorari solo Ω Θ \star *ci s. Rosmarin. Balsami* quoque, quibus inungatur Cor, sane non sunt contemnendi, utpote qui volatilitate sua penetrant, & nervos Cordis roborant, hinc sequens *Balsamus Cordialis* erit dandus: **Rz.** *Bals. Succin. ʒj. Cinam. Apoplect. ʒb. ʘ ʘti Lign. Rbod. Major. Caryoph. ana gtt. vi. M. inungatur Scrobiculus Odis, pulsus & tempora. Melissa quoque Vino irrorata & externe regioni Odis, vel sola, vel cum Foliis borraginis in sacculo calido applicata, admodum conducere solet, quale experimentum fecit HELIDÆVS Paduanus felici successu: Conf. Forestus l. 17. Obs. 1. Crocus quoque ejusque *Essentia* in palpitatione Cordis usum habet non minimum, & recte dicitur de Croco, quod sit Cordis latitia; Interne ejus *Ess. s. TR. cum Ess. Succin. vel Myrrb. bals. vel Ambr. Mosch. & C. C. succin.* combinata adhiberi potest; Externe autem, si fiat *Nodulus ex Croco & ω* & in regione scrobiculi Odis suspendatur.*

§. VII. Jam multa valerem Verba facere in præscribendis Remediis & quidem ex Fonte Diætetico defumtis; Quali nimirum regimine *Rerum N. N.* Palpitatione Cordis laborantem oporteret uti, ut malum remittat, & remittens ab ulteriore invasione præservetur; Sed quia hæc de re fusius in Causis Occasionalibus hujus affectus est actum, quamquam nimirum ex istis Rebus N. N. ad palpitationem faciendam magis, quamquam minus concurrant, sic lubentissime hoc superse debo labore, quia unusquisque ex istis prætractatis ipse potest eruere, quidnam sit vitandum, vel acci-

accipiendum, & quidnam præservandi gratia adhibendum
conducatur.

§. VIII. Clarum itaque atque perfectum est ex haecenus pertractatis, quod utique ratione *Prognoscos*, hic affectus Curatu facilis sit, nullumque vitæ periculum imminet, si talis existit, qualis in antecedentibus §§. hujus capituli fuit allegatus, nimirum quando Causam agnoscit *Plethoræ & Spissitudinem Sanguinis*. Ejusdem quoque indolis, & ejusdem Medelæ est illa Cordis Palpitatio, quæ a *Terrorè & Ira perpeffa* oritur, & Sanguineæ atque Plethoricæ constitutionis esse talia subjecta reperiuntur, tunc frequentissime solet Venæsectio sola adeo affectum huncce tollere, ut ne ullis quidem opus habeant Medicamentis, interim tamen tutiori via progredimur, si adhibeantur quædam medicamenta ex supra præscriptis post Venæsectionem, quæ M. S. in circulum eo meliorem deducunt, eamque a cruditatibus & heterogeneis particulis liberam reddunt. Si autem talia subjecta ficioris constitutionis & neutiquam Plethorici sunt, & palpitationem experiuntur, tunc Cura aliquo modo aliter est instituenda, quam in antecedentibus, nimirum Venæsectio in usum neutiquam est trahenda, sed potius utramque absolvunt paginam, *temperantia, absorbentia, Olina, pulveres Digestivi*, quæ humores fluxiles reddunt, *Purgantia*, ad primas vias liberandas, & deinde quando videmus, Sanguinem rite suum circulum peragere, Palpitatione subsistente, tunc Vena est aperienda, & tandem Cordis robur & tonus est restituendus, roborandus, conservandus, remediis superius traditis. Si palpitatio Cordis oritur a *neglectis assuefactis sanguinis evacuationibus*, tunc est indicium certum & prodromus, sanguinem excretionem sui querere & promovere velle; Ergo habemus indicationem ad secandam Venam, quæ Venæsectione instituta, ad secundam & tertiam indicationem peragendam, cura debet esse directa, ubi eo attendendum est sedulo, ut sanguis ab omnibus impuritatibus purificetur, evacuationes sanguinis assuefactæ certo & iusto

to tempore, Præservationis ergo, instituantur, tandemque pars affecta roboretur atque in vigore conservetur. Hac præscripta methodo si utamur, in Palpitatione Cordis, præprimis a Plethora orta, curanda, effectum bonum sive restitutionem speratam infecuturam esse, mihi persuadeo.

§. IX. Ad altioris aliquo modo momenti Palpitationis Cordis species progredior, talesque sunt, quando *Peculiarem morbum* in corpore humano pro *Causa* agnoscunt, & in hoc has a prioribus diserepare constat, quod non prius subsistant & curari possint, quam *ablato & curato morbo ut Causa*. Et hæc causa, sive morbi, sunt vel tales, quibus medicamenta possunt mederi, & sunt ut plurimum, ubi *aliæ partes organica læbe quadam vel morbo afficiuntur*; vel tales, quibus *medicamenta non rite satisfacere queunt, & locum habent in corde ipso ejusque partibus & vas annexis*. Hinc existunt palpitationes Cordis in curando *graves, graviores & gravissimæ*, pro ratione Causarum, & quarum in Methodo medendi erit habenda ratio, quando auferuntur & curantur, tunc sponte abit palpitatio; In talibus ergo Curis Palpitatio erit consideranda, non ut *morbus*, sed ut *symptoma*, *proveniens ab aliquo morbo*.

§. X. Ea itaque Palpitatio Cordis, quæ oritur a *suppressione & obstructione* in Viribus, *Hæmorrhoidum*, in *fœmellis*, *Mensium*, non prius tollitur, quam sublatis his Morbis; Sic in utroque Casu Venæsectio suadenda, quatenus a nimio sanguine in corpore hærente & meatus obstruente, hi affectus oriuntur, tunc in priori *Universalia, Alexipharmaca, Fœta, & Alia, aperientia, sanguinemque corrigentia remedia* in usum vocanda, quæ meatus obstructos iterum apertos faciunt, *Rz. TR. ꝑri ʒij. Ess. Myrrh. bals. ꝛ. ꝛ. succin. ana ʒj. M. D. in Vitr. sumantur ʒo. 40 vel ultra gtt.* Prodest etiam sola TR. *aperit. Zwölf.* pro ratione subjectorum. In posteriori autem Casu, nimirum in suppressione vel obstructione Mensium, tunc uti possumus *Emmenagogis, Uterin. Castorinis, Bezoard. Alexiph. & similibus aliis Remediis: Rz. TR. ꝑri. Bez. Mich.*

*Nich. ana ʒiſſ. Eff. Myrrh. balf. Succin. ana ʒi. M. D. Vel poteſt etiam præmitti potio iſta ſuperius tradita purgans, & non raro Venæſectio. Quando hæc remedia fuere adhibita, proficit & ſæpius neceſſe eſt, Cordis curam cordi habere, ut roboretur, quod fit per remedia ſuperius tradita, *Nervina, Reficientia, Cardiaca, atque Tonica.**

§. XI. In *Hypochondriaco Malo, & Scorbuto* laborantibus ſi ſuperveniat palpitation, tunc pariter non prius ceſſat, quam ceſſante & ſublato malo *Hypochond. vel Scorbut.* In priori Caſu ante paroxyſmos vel cum iis percipiuntur murmura ſubinde & rugitus abdominis, in ſpecie juxta regionem ſiniſtri Hypochondrii, & quando paroxyſmo afficiuntur talia ſubjecta, cor quaſi conſtringi, & cum ambabus manibus comprimi aſſerunt; Concurrunt nonnunquam Vertigines, aliaque abdominis pariter atque Capitis mala, ex anomalo motu nervorum dependentia. Difficilis eſt curatu totali hic affectus, præprimis ſi ſuperaccedat *Diſpoſitio* quædam *Naturalis* ſive *Hæreditaria*, tunc ſæpius uſque ad mortem comitari ſolet; Poteſt autem hoc malum tolli, ſæpius obambulando, & corpus movendo, vitam ſedentariam eane pejor fugiendo; *Uſus inſuſ. Theæ,* præprimis *medicatis*, optimus eſt; Multum debet bibere ejuſmodi patiens & parum edere; Pro totali autem Cura hujus mali adhibenda ſunt *Specif. Antihyp. Hepat. Splenet. Aperitiv.* Sanguinem ſtagnantem reſolv. reſolutum purificantia, expurgantia: *R. Eff. Fumar. S. l. comp. TR. Fri. ana ʒi. Ω. Cochl. ana ʒo. M.* Quando hæc MR. fuerit adhibita, tunc ipſa purgantia poſſunt adhiberi, aliaque *Cor roborantia* medicamenta. Difficiles quoque Curatu ſunt Scorbutici, imprimis inveterati, ſive totaliter hæreditarii, hinc ex eo quoque oritur gravis Palpitation Cordis. Scorbuto & ſuperveniente palpitatione laborantes hoc habent peculiare, quod ſæpe ad leviffimum corporis motum, ſi v. gr. manum vel brachium movent, paroxyſmus palpitationis invadat, & non raro præ *ve Lipothymia* ſubſequantur; Exemplum ejuſmodi palpitationis ſcorbuticæ *vid. in Horſtii Obſ. l. 17. obſ. 35. p. 380. & 89.*

Scorbutus autem haud inveteratus tollitur, *temperant. ab-
forb. pulv. supra communicatis, specif. antiscorbut. corrigen-
ribus, sanguinemque edulcorantibus, & tunc ipsis* ava ʒij ʒss
*purgantibus. Sequentem pro hoc scopo, pellendi Scorbu-
tum nimirum, MRam usui præbemus. R. TR. ʒij ʒris. Eff.
Lign. Cent. min. ana ʒj. ʘ ʘ ti Lign. Sasufr. Rbod. ana grtiii. M. D.
in Vitro.* Adhib. ut antec. Post hujus usum possunt propi-
nari ipsa *Vomitaria & purgantia*, quæ autem statim in initio,
ubi metus Scorbuti adest, antequam aliquid adhibeatur de
Medicamentis, ut dentur, consultius foret.

§. XII. In *Epilepticis Invasionibus*, quando accedit Palpita-
tio Cordis, tunc iste morbus est tollendus *Resciant. apo-
plect. Nervin. Antepil. ʘ osis ipsis*, superius iustiori modo de-
scriptis; In *passione Hysterica* quoque, *Cardialgia, Colicæ variis
speciebus. Spasmod. & Arthrit. affectibus* haud infrequentem
esse palpitationem vidimus, Hinc isti affectus sunt curandi
variis *specif. nervinis* remediis partim in antec. pertra-
ctatis, partim quoque ex aliis libris aliorum autorum Præ-
ticipis eruendis, ob brevitatis studium hic non allegatis, &
sic curatur talis Palpitatio Cordis.

§. XIII. Nunc ad eas Palpitationes Cordis q. f. p. cu-
randas me accingo, quarum nimirum Causa latet *in ipso Cor-
de*, & sunt ut plurimum *difficillimæ*, vel plane *nulle curationis*,
quatenus nimirum malum in Corde vel est *in Fieri* vel *in
Facto*, s. *inveterato*; In Fieri potest cura apportari; In Facto
autem & inveterato malo nonnisi *Cura Palliativa* locum in-
venit. Palpitatio Cordis est incurabilis fere, quæ à *Vermi-
bus Cordis* oritur, de quibus supra dictum est, quod affectus
valde sit rarus, tamen autores Præctici eum observarunt
& Medicamentis quibusdam curarunt; Medicamenta con-
tra tales Vermes, & symptomata talium agrotantium
vid. in Gabelchevero Cent. 3. Curat. 1. Hoc in *Diagnosi* habent
præ cæteris peculiare, quod patiantur palpitationem Cor-
dis subinde recurrentem sine manifesta causâ; Sentiant
maximas rofiones & vellicationes, puncturas & dolores,
præsertim in interiore pectoris loco, ubi situm est Cor.
Ratione

Ratione *Prognoseos* ejusmodi subiecta interdum experiuntur *Lipothymiam*, interdum quoque *Epileptica convulsiones* haud desunt, ob maximam irritationem, quam genus nervosum patitur, *Syncope* corripuntur, & non raro moriuntur, facies pallet, aëri inquieti sunt, ob maximam circa præcordia anxietatem, pulsus est intermittens & intercurrens, & similia adfunt symptomata, quo de vid. *Forest. l. 2. Obs. 26. in Schol. Paræus l. 1. Cont. 3. Schenkius l. 2. Obs. 194.* Medicamenta, quæ in hoc affectu profunt, sunt *Ærialia, succus alii, raphan. rusticar. & nasturt.* eorumque *infusa*, de quibus vid. *Praxis Chymiatri. Hartmanni*, qui curavit eum per Θ *dictamn.* & *tanacet.* item per z *viv.* ejusque *infusum.* *Petrus a Castro, Medic. Veron.* curavisse dicitur eum Vermem per solum succum *Scabiosæ*. Interdum potest in *jusculis hæc Scabiosa* excoqui, s. in *decoltis & syrupis*, ex ea factis, potest propinari. Vid. etiam *Petri a Castro Tract. de Pest. Neopolit. Rom. p. 137 & 138. Lowerus Tract. de Cord. p. 107.* Cataplasma externum contra vermem pericardii expertum commendavit ex *foliis Cinar. Tanacet. abs. vulg. aceto Vni incoctis*, mixtisque cum paucò *Mitbridatio* compositum, & regioni Cordis imponendum.

§. XIV. Profunt quoque in hoc affectu *Cardiaca*, in superioribus tradita, remedia, omniaque *amara & succinata* contra Vermes sunt, sic sequentem compono *MR. R. Ess. Myrrh. bals. absynth. compos. ana ziß. Succin. ʒj. Castor. ʒß. M. D. in Vitr. sumantur grt. 30, 40, vel ultra.* Interim tamen semper eo in tali casu attendendum est, quo *M. S.* purificetur, primæ Viæ per purgantia liberæ maneantur, & sic aliquo modo Vermium Cura institui potest.

§. XV. Palpitatio Cordis, ex ∇ . *Pericardii abundante, Calculis, Polypis, vasorum pulmonarium obstructionibus, variisque Cordis excrecentiis* proveniens, Coronidis loco nunc inquirenda restat. Horum autem affectuum signa *Diagnostica* sunt pauca & admodum fallacia, interdum fere nulla adfunt. Pulsus non est adeo magnus, nec adeo vehemens, aut concitatus, cum Cor in impedita Capsula moveri nequeat, affectus redditur contumax & pertinax; Conjuncta
in

in singulis simul est febricula, Hectica non abfimilis, accedit
 successu temporis totius corporis tabes, spirandi difficultates,
 summa anxietates circa praeordia, & hinc maxima agrypnia, &
 tunc mors in olla deprehenditur. De Abundantia ∇ in
 pectore superius aliquid dictum fuit, quod raro sit cura-
 bilis, propterea, quia neque dissolvi neque discuti possit
 secundum Galenum; Postumus autem, quando talis Hy-
 drops Pectoris est in fieri, aliquo modo levamen afferre,
 affluxum nimirum ulteriorem ad Cor impediendo, detrahendo, quod
 fit Venesectione, in pede derivandi scopo instituenda;
 Purgant. Hydrag. ¶ reis, ¶ alibus, absorb. Diuret. Imprimis
 abstinere convenit a nimio usu cibi potusve: Cibos sibi
 eligat ficciores, non jusculis multis debet uti; Quippe
 quae M. S. nimis diluunt & ∇ producant. Quid autem sit
 sentiendum de Consil. Rioloni in Anatom. sua lib. 3. Cap. 4. da-
 ro: quod nimirum tali in casu, ubi sit Hydrops Pectoris in-
 veteratus, Sternum esset perforandum, eo in loco, ubi capsula pe-
 ricardii ei adnascitur, & sic ∇ am contentam extrahendam esse. De
 hoc autem Consilio censet Cel. Mich. Ettmüller. in Tom. II.
 in Oper. supra laud. p. 439. Quod sit magis Theoreticum quam
 Practicum.

§. XVI. Polypus Cordis & Calculi, jam dum in facto existen-
 tes, sunt sane Medicorum scandala plana, quia indicantia
 deficient & fere nonnisi post mortem ipsorum praesentia
 dijudicatur: Si tamen Curam instituimus, nonnisi palliativa
 erit, ulteriorem pariter affluxum & cumulationem particu-
 larum ¶ earum, viscosarum &c. impediendo, quod sit in Ple-
 thoriceis Venesectione, in aliis autem per purgantia, & san-
 guinem purificantia, Cardiaca, & externe applicanda Remedia di-
 scutiencia in tali casu egregia sunt; Spirituosa vero fugiat,
 praecipue V vilitatis conditionis, per hoc enim cruditates,
 imprimis in debilioribus augentur, & creantur; Et in
 omnibus Rebus N. N. semper media via incedendum est,
 quae in hoc consistit: *Ne quid nimis, ne quid minus.*

§. XVII. Et haec sunt, quae de Palpitationis Cordis Pathe-
 logia, ejusque Therapia pro ingenii mei modulo disserere
 potui,

potui, si quis esset, qui fusio-rem curam & pertractationem, de hisce complicatis affectibus, palpitationem Cordis sæpissime inducentibus, desideret, illi promitto, me, Deo præbente occasionem, ejusmodi desiderio pro viribus satisfacturum; Deo interim Optimo Maximo, ex intimi Cordis penentralibus, fit & debeatur Laus, Honor & Gloria, qui sua huic labori benedixit clementia, ut non solum felix inchoari, sed & multo felicior imponi potuerit

F I N I S.

Felix est Medicus, sed non mendicus in arte,
 Omnia qui ponit munera sollicitus,
 Ægros quo socios læta valetudine donet,
 Sicque citò tutò cura peracta venit.

Tu, *mi Cognate*, qui dicere nomine (*) LVDOLFF,
 Auxilium præsens semper ades hominum;
 Hinc non immerito faustum Te dicere possum,
 Præcipuè quoniam nomen & omen habes.

(*) Cognomen *Ludolff*, jam per orbem literarium clarissimum, aliàs germanice exprimi solitum *Leuth-Hülff* / optimè respondet officio boni Medici, quippe cujus præcipua in eo ponitur cura, ut sanitatem, tanquam pretiosissimum pignus, hominibus restituat.

Paucis hisce Nob. Domino Doctorando, Cognato suo honoratissimo gratulari voluit, debuit

GEORG. VOLCMAR. HARTMANNVS,
 Philof. & Med. Doctor, Practicus
 Erfürthensis.

F

Non

Non pridem Sophiæ cui sunt data jura Magistri,
Hujus nunc lauro cingit Apollo comas.
Felix, in gemino, qui sic excellit, honore,
Cuique novum accingit sedula Musa decus.
Inde TIBI titulos, LVDOLFFI! gratulor: Opto:
Ulterius veniant prospera quæque TIBI!
Pergito trita TVI vestigia sumere PATRIS,
Sic eris *Hippocratis*, digna propago, Senis.
Sis Tuus: Arte refer stabili & virtute PARENTEM,
Nec majus cupimus, nec dare majus habes.

Ita

*Nobiliss. ac Clariss. Domini Doctorandi, Cognati
sui honoratissimi, honoribus meritissimis
applaudit, Ipsique prosperos rerum succes-
sus ex animo apprecatur,*

ANDREAS ELIAS Büchner/
Philos. & Med. Doct. Pract. Erfurt. Acad.
Nat. Curios. Collega.

Bo A 6421

Nr. 11 nur

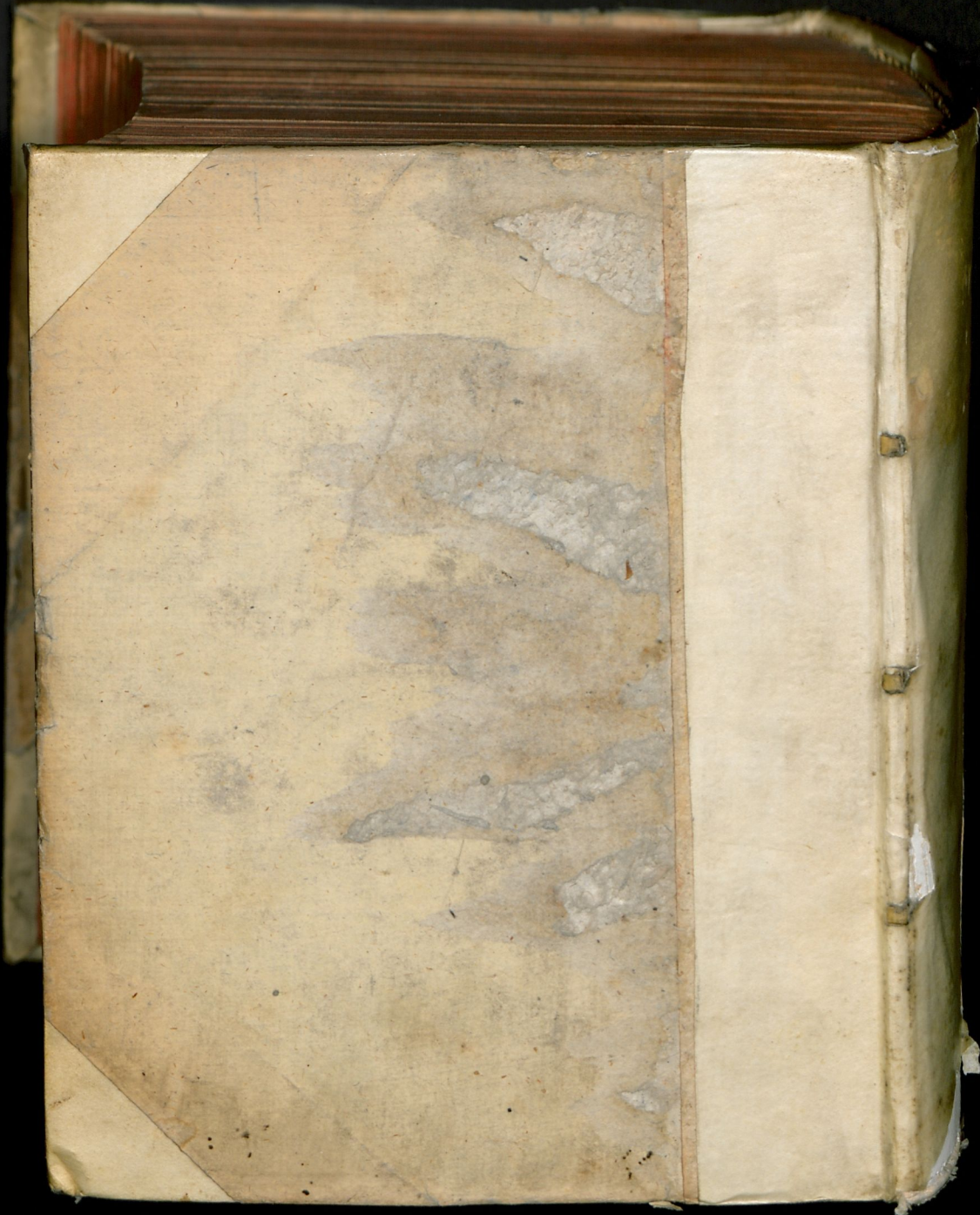
verknüpft

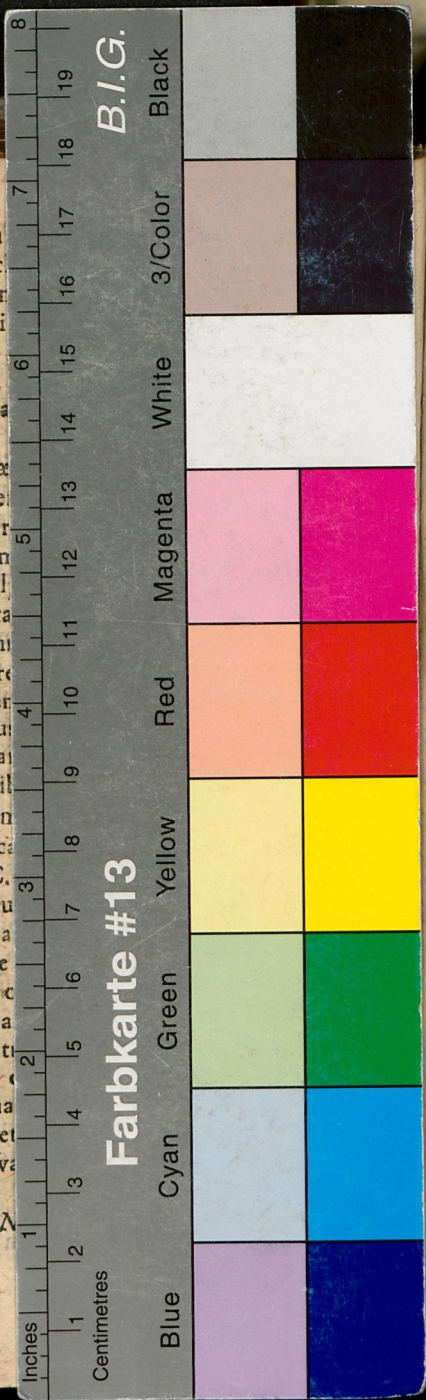
TA → OL

R

VD 17

B.I.G.

Farbkarte #13

10 29
D. D. B. V.
DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
EXHIBENS

PALPITATIONIS CORDIS

PATHOLOGIAM ATQVE THERAPIAM,

QVAM,
IN ALMA AC PERANTIOVA HIERANA
RECTORE MAGNIFICO VNIVERSITATIS
AC PRO - CANCELLARIO,
REVERENDISSIMO ET PER - ILLVSTRI DOMINO,
DOMINO

CHRISTOPHORO IGNATIO DE GVDENVS,

EPISCOPO ANEMORIENSI,

EMINENTISS. ARCHI-EPISCOPI, ET PRINC. ELECT. MOGVNT. PER THVRINGIAM,
HASSIAM ET EICHSFELDIAM IN PONTIFICALIBVS VICARIO GENERALI, CON-
SIL. ECCLES. SIGILLIFERO ET SVFRAGANEO ERFORDIENSI, J. V. D. INSIGN.
ECCLES. COLLEG. AD S. SEVER. CAN. CAP. ET SCHOLAST.

CONSENSV ATQVE AVTORITATE GRATIOSI MEDICORVM
ORDINIS

SVB PRÆSIDIO

DN. HIERONYMI *Sudolff*

PHILOSOPHIE ET MEDICINÆ DOCTORIS,
CONSILIARI ET ARCHIATRI ELECT. MOGVNT. FAC. MED. ET PHILOS. ASSESS.
ORDIN. N. N. CHYMIÆ ET MATH. PROF. PVBL.

DOMINI PARENTIS ET PRÆCEPTORIS SVI OMNI FILIALI AMORE
ATQVE HONORE NVNQVAM NON PROSEQVENDI,

PRO LICENTIA

SVMOS IN ARTE MEDICA SALVBERRIMA HOHORES AT-
QVE PRIVILEGIA DOCTORALIA MORE RITVQVE MA-
JORVM SOLENNI CONSEQVENDI,

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI ATQVE VENTILATIONI TRADET
AVTOR ET RESPONDENS

HIOBVS PHILIPPVS *Sudolff* / *Erffurt. Philos. Mag.*
DIE VII. JANVARIJ ANNI M DCC XXVII.

IN AVDITORIO MAJORI COLLEGII MAJORIS HORIS CONSVETIS.